Ազգ
Azg armenian daily

18 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1999 ՇԱԲԱԹ 164 (1910)

Ռուսաստանում առեւանգվածների փրկագները` «Բենք օֆ Նյու Յորքի» հաշիվներում

ԱՄՆ-ի վարկերի յուրացման եւ «Բենք օֆ Նյու Յորքի» հաշիվներում դրանց տեղափոխման սկանդալը նոր զարգացումներ է ստանում: Ինչպես տեղեկացնում է երեկվա «Ուոլ սթրիթ ջորնըլը», ամերիկյան այս բանկի հաշիվներում հայտնաբերված գումարներից մոտ 300 հազարը Ռուսաստանի հիմնականում հարավային տարածքներում առեւանգված մարդկանց դիմաց վճարված փրկագներն են: Այս կապակցությամբ վերոհիշյալ բանկով ռուսական քրեական կառույցների «լվացած» փողերի գործի հետաքննությունն ավելի է ակտիվացել: Չնայած այս գումարը սույն գործով հայտնաբերված միլիարդավոր դոլարների հետ համեմատած չնչին է, սակայն կարեւոր է այն փաստը, որ հայտնաբերված փողերն ուղղակիորեն կապված են քրեական աշխարհի հետ: Այս փաստն էլ ավելի կուժեղացնի Գերմանիայի եւ Միացյալ Նահանգների տնտեսական մարմինների գործունեությունը` կապված ռուսական կառավարությունում կոռուպցիայի փաստերի հետաքննության հետ:

Ըստ Ռոսբիզնեսկոնսալթինգ գործակալության, այս մարմինները ծրագրել են նաեւ ստուգել Ռուսաստանին իրենց երկրների եւ միջազգային կազմակերպությունների տրամադրած վարկերի օգտագործումը:

ՓՈՒՇ

Հարյուր օրվա սպասումների մայրամուտը

Ռոբերտ Քոչարյանը հունիսի 8-ին Վազգեն Սարգսյանին վարչապետ նշանակեց

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

Հարյուր օրվա իրավունքի ավանդույթը Հայաստանի անկախության շրջանի ծեծքբեռումներից է. արեւմտյան ժողովրդավարության կամ եվրոպական չափանիշների կիրառման ծնունդ: Վազգեն Սարգսյանի վարչապետության հարյուր օրն այսօր լրացավ, ինչը նշանակում է, թե սպասումների մայրամուտն է եւ գնահատականների ժամանակը: Հունիսի 8-ը հիշարժան է նաեւ մի հանգամանքով, այդ օրն ավարտվեց 98 թ. փետրվարին սկսված իշխանափոխությունը: Արտահերթ նախագահական ընտրություններից հետո գրեթե բոլոր քաղաքական ուժերը պնդում էին, որ իշխանափոխությունն ավարտված չէ, քանզի նոր նախագահին զուգահեռ տեսությունը չունի նոր Ազգային ժողով եւ նոր կառավարություն: Հունիսի 8-ին, Վազգեն Սարգսյանին վարչապետ նշանակելով, Ռոբերտ Քոչարյանը եզրափակեց իշխանափոխության ծգձգված ընթացքը, իսկ մինչ այդ` մայիսի 30-ի խորհրդարանական ընտրությունների ավարտով կազմավորվել էր նոր, անվամբ պրոֆեսիոնալ խորհրդարան, որն էլ ընտրել էր իր խոսնակին` Կարեն Դեմիրճյանին:

Իշխանափոխությունը, սակայն, Հայաստանի համար չնշանավորեց նոր դեմքերի եւ նոր ուժերի ի հայտ գալը, հունիսի 8-ը եւ դրան հետեւած ողջ ժամանակընթացքը վկայեց, որ մեր քաղաքական դաշտում տեղի է ունեցել սոսկ վերադասավորում: Ասպարեզում հին եւ ծանոթ, շա՜տ դեմքերն են:

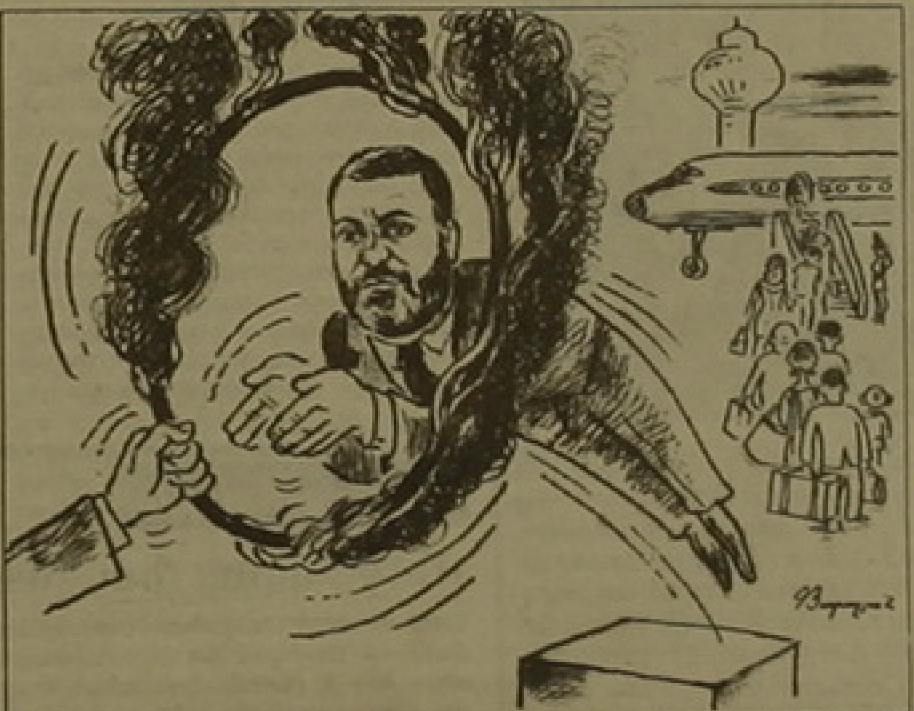

Տես էջ 2

ՍԱՐԱԹՈՆ

Ցանկանում են հավասար պայմաններում տեսնել Վանո Սիրադեղյանին եւ մյուս ամբաստանյալներին

Դատավորը խուսափեց ճնշման տակ տալ տուժողի այդ հայտարարությունը

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Վանո Սիրադեղյանի, Վահան Հարությունյանի եւ այլոց դատավարությունը սեպտեմբերի 17-ին վերսկսվեց մեկժամյա դատական նիստով եւ դադարը հետաձգվեց 38 օրով: Վ. Սիրադեղյանը երեկվա նիստում ներկայացրեց փնտրված փաստաթղթերին, որը գործի նյութերին ծանոթանալու համար պահանջեց 42 օր` քրեական գործի յուրաքանչյուր հատորին գոնե մեկ օր ծանոթանալու նկատառումով: Երկարատեւ հետաձգումը դատավարության մասնակից կողմերից ոչ մեկի սրտովը չէր` ամբաստանյալները մեկ ժամանոց դատական նիստի ընթացքում մի քանի հայտարարություն արեցին` իրենց մասով քրեական գործը Վանո Սիրադեղյանի ու Վահան Հարությունյանի գործից անջատելու համար: Բացատրությունը կարելի էր հասկանալ այսպես` անջատելուց հետո ինչքան կուզեն թող ձգձգեն: Բնականաբար, նրանց միացան դատապաշտպաններն ու հարազատները` «իսկ ո՞վ պետք է պահի ամբաստանյալների անչափահաս երեխաներին»:

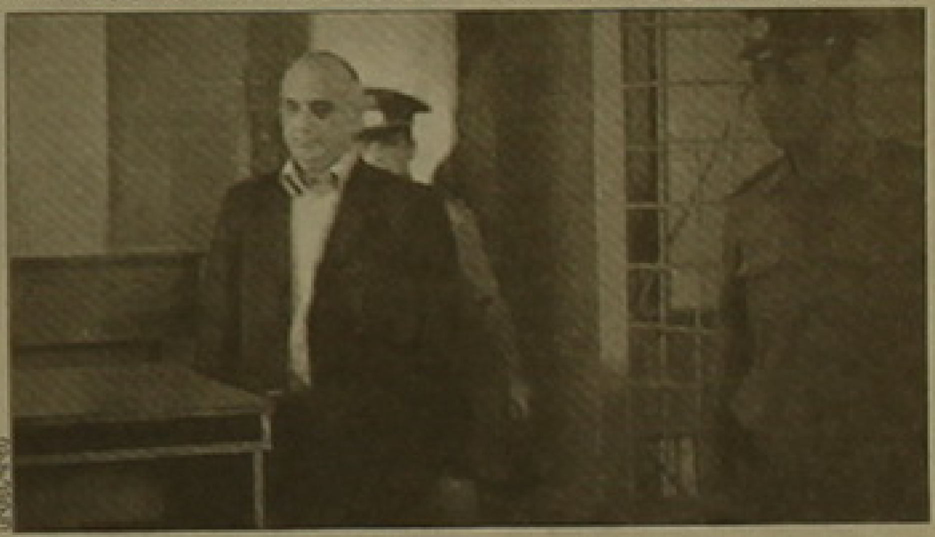

Տուժողները «բացահայտել էին» Վ. Սիրադեղյանի` ժամանակ շահելու «շախմատային պարզ քայլերը»:

Տես էջ 2

ՀԱՄԱՌՈՏ

Պայթյուն Սանկտ Պետերբուրգում

ՍԱՆԿՏ ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 17 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՄԱԱՐՔ: Այսօր գիշերվա ժամը 1-ին մոտ պայթյուն է տեղի ունեցել Սանկ Պետերբուրգի Դվինսկայա փողոցի բնակելի շենքերից մեկի 7-րդ հարկում: 3-4 կգ տրոտիլին համարժեք հզորությամբ պայթյունի հետեւանքով քանդվել է սանդղավանդակում պահվող բենզինը, եւ հրդեհ է սկսվել բնակարաններից երկուսում: Զոհվել է 2 կենսաթոշակառու, որոնք կրակից փրկվելու նպատակով փորձել են վայր իջնել պատուհանից: Պատահարի հետեւանքով 4 մարդ հիվանդանոց է տեղափոխվել` ծխից թունավորման նշաններով: Պայթյունի պատճառները պարզվում են: Հետաքննությունը վարում է քաղաքային դատախազությունը:

Վ. Պուտին. «Ռուսաստանում արտակարգ դրություն չի մտցվի»

ՄՈՍԿՎԱ, 17 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Ռուսաստանի կառավարության նախագահ Վլադիմիր Պուտինը վերստին կրկնեց, որ «Ռուսաստանում արտակարգ դրություն չի մտցվի»: Պատասխանելով լրագրողների հարցերին Դաշնության խորհրդի նիստից հետո, որը քննարկում էր ահաբեկչության դեմ պայքարի միջոցներն ու Հյուսիսային Կովկասի իրադրությունը, վարչապետն ասաց, որ «Չեչնիայի տարածք զորքեր մտցնելու հարց չէր քննարկվում»: Խոսքը վերաբերում էր ահաբեկչության դեմ պայքարի միջոցառումներին, ելուզակային կազմավորումների դեմ ուղղված պայքարին, որտեղ էլ նրանք գտնվեն: «Դա մի հարց է, որը որոշված է աշխարհում: Այստեղ ոչ մի այլ համաձայնություն չի լինի: Ելուզակները պետք է ոչնչացվեն», ընդգծեց Վ. Պուտինը: Անդրադառնալով Խասավյուրտի համաձայնագրերին, վարչապետն ասաց, որ դրանք «հրապարակային իրավունքի փաստաթուղթ չեն: Դրանք ավելի շուտ երկու կողմի միջազգային բարոյական պարտավորություններ են»: Չեչնիայի կողմից դրանք «չեն կատարվել մի քանի տարի շարունակ: Ռուսաստանը թե այսօր էլ կատարել է դրանք»:

Ազատ արձակված ադրբեջանցի ռազմագերիները մեկնեցին Թբիլիսի

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ազատ արձակված ադրբեջանցի ռազմագերիներ Շիրին Իսմայիլովը, Զեյհան Թամրազլուն եւ Ֆիրդուսի Իմամովը սեպտեմբերի 17-ին երեւանի «Զվարթնոց» օդանավակայանից մեկնեցին Թբիլիսի: Նրանք ներկայումս Վրաստանում գտնվող ԵԱՀԿ գործող նախագահ Կնուտ Վոլեբեկի ինքնաթիռով կտեղափոխվեն Բաքու:

Կադրուանոս ձեռք է մեկնում հայկական համայնքին

«Արմինյն միրոր սփեքթեյթր» թերթի աշխատակիցներից Ալին Գրիգորյանին տված բավական երկար հարցազրույցում Սոմերվիլի նախկին քաղաքագլուխ, ներկայումս Կոնգրեսի դեմոկրատական կուսակցության անդամ Մայքլ Կապուանոն հետաքրքիր տեսակետներ է արտահայտում մի շարք տեղական եւ միջազգային հարցերի շուրջ: Նա կարծում է, որ Ամերիկայի կառավարությունը շատ խելամտորեն կարող է օգտագործել Ազատության նախագծի հանրահայտ 907 հոդվածը, բուլացնելով նրա սահմանափակումներն ամեն անգամ, հենց որ ադրբեջանցիները ճիշտ քայլեր նախաձեռնեն, եւ ուժեղացնելով դրանք համապատասխան քայլերի բացակայության դեպքում:

Կոննի Մորելլայի, Ֆրենկ Փալոնեի, Լին Վուլսիի եւ Մորիս Հինչլիի հետ նա փաստահավաքման ուղեւորություն էր կատարել` վերջերս այցելելով Հայաստան, Ադրբեջան եւ Ղարաբաղ: Նրա վրա մեծ տպավորություն է գործել նախագահ Քոչարյանի հետ հանդիպումը: «Նրա փորձառությունը մեծապես կնպաստի գործին», նշել է նա, շեշտելով, սակայն, որ նավթը եւ ներդրված արտասահմանյան ընկերությունների գումարները լավ շահաբեր են ադրբեջանցիների ձեռքում: «Իսկ ի՞նչ ունեն հայերը (դրա դիմաց)», հարցրել է նա հարցազրույցի ընթացքում: Մինչդեռ Ալիեւը, որը բույլ է տվել, որ իրենց հանդիպման ժամանակ տեղացի լրագրողները ներկա լինեն մինչեւ վերջ, «կարծես մեր ներկայությունն օգտագործում էր ցույց տալու, որ ինքը լայնախոհ է ու ժողովրդավարական», ասել է նա: Հարցազրույցն ամբողջությամբ` մեր առաջիկա համարներից մեկում:

ԲԱՐԵՐ

Քըրք Քըրքորյանի կինը հազիվ ամուսնացած` ապահարզան է պահանջում

Ամերիկահայ հայտնի մեծահարուստ, ազգային բարերար Քըրք Քըրքորյանի կինն օրերս ամուսնալուծության հայցով դատարան էր դիմել` պատճառ բերելով բնավորությունների անհամատեղելիությունը:

Լիզա Քըրքորյանը «Մետրո Գոլդուին Մայեր» ստուդիայի գլխավոր բաժնետեր Քըրք Քըրքորյանի հետ ամուսնացել էր այս տարվա օգոստոսի 13-ին, եւ ինչպես հաղորդում են Լոս Անջելեսի գերագույն դատարանի տեղեկագրերը, նրանից հեռացել է սեպտեմբերի 9-ին: Ըստ այդ նույն տեղեկագրերի, ամուսնական այս զույգն ունի մի դուստր` Կիրա Ռոուզ Քըրքորյան:

Սա Քըրք Քըրքորյանի երրորդ ամուսնալուծությունն է լինելու: Բացի Կիրա Ռոուզից, Tracinda ընկերության նախագահն ունի եւս երկու երեխա, տեղեկանում ենք «Ազգի» էլեկտրոնային փոստով ստացված «Սիթի նյուզ սերվիսի» նյութից:

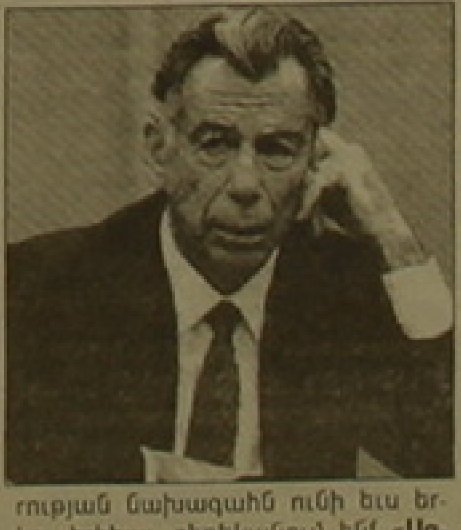

80-ամյա Քըրք Քըրքորյանը, ըստ «Ֆորբս» ամսագրի, անցած տարի աշխարհի մեծահարուստների ցուցակում 19-րդն էր 5 մլրդ զուտ կարողությամբ: Լաս Վեգասում ծնված այս հայազգին իր բիզնեսը սկսել է երկրորդ համաշխարհային պատերազմից հետո, որի տարիներին քաղաքացիական օդաչու էր: Չեռք բերելով մի ինքնաթիռ, նա չարտերային չվերթեր էր կազմակերպում` վաստակելով իր առաջին դոլարները: Այնուհետեւ տեղափոխվում է Լաս Վեգաս գնելով կազինոներ եւ կառուցելով ավելի քան 5 հազար տեղանոց MGM Grand աշխարհում ամենախոշոր հյուրանոցային համալիրը: 1996-ին նա գնում է MGM ստուդիան 1,3 մլրդ դոլարով:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՌԵՊՈՐՏԱԺ

Սկիզբը էջ 1

Վանո Սիրադեղյանն, ըստ էության, ունի դատապաշտպաններ, որոնց պահում է պահեստում՝ ձեւաչափ ունենալով Ռստունուն ու Զանոյանին: Նշենք, որ երեկ նրանք տեղավորվեցին դահլիճում, որովհետեւ, իրենց ասելով, ներկայացել էին դատարանական կալանքից ազատել ուր նախկին սրահներին, որոնց մեջ չեն մտնում իրենք, Սահակ Բալյանը եւ Նորայր Մարտիրոսյանը: «Նրանցից ոչ մեկն ուղղակի առնչություն չունի կատարվածի հետ, ես նրանց անօրեն հրամաններ չէի տա»: Պահանջեց նաեւ խտրականություն չդսկսվում է դատական նիստը ուշացնելուց: Սկիզբը սովորաբար հայտարարվում է ժամը 10:00-ին կամ այլեւս չի էլ հայտարարվում, որովհետեւ 13:00-ից ոչ շուտ սկսելու դեպքում գերադասելի է ժամը չհայտարարելը: Երեկվա նիստում չափազանց խստացված էր մասնակիցնե-

ՄԱՐԱԹՈՆ

Ցանկանում են հավասար պայմաններում տեսնել Վանո Սիրադեղյանին եւ մյուս ամբաստանյալներին

րի կանչով, իբրեւ նախաքննության ժամանակ Վ. Սիրադեղյանի շահերի պաշտպաններ: Վերջինս, իր հայտարարության համաձայն, դեռեւս չի շտապում պայմանագիր կնքել նրանց հետ: Տուժողները մտավախություն ունեին, որ դա ամբաստանյալի կողմից դատավարությունն ընդհատելու վերջին պահանջը չի լինելու: Չբացառեցին, որ իր պաշտպանական տակտիկայից ելնելով նոր դատապաշտպան կհրավիրի «դրսից» եւ միայն վերջում նրանց կմիանան Զանոյանն ու Ռստունին: Եվս մեկ նկատառում՝ նույն դահլիճում ընթանում է Արմեն Տեր-Սահակյանի զինված խմբի դատավարությունը, որն այս դատավարության մի ճյուղը կարելի է համարել: Վանդակներն օգտագործվում են նաեւ նշված ամբաստանյալների համար, ուստի Վ. Սիրադեղյանի, Վ. Հարությունյանի եւ մյուսների գործը սկզբնական շրջանում կընդմիջվի այնքան, մինչեւ մյուս դատավարությունը ելակետին հասցնելը:

Սպանված Կարեն Ռաֆայելյանի հայրը նախորդ նիստից պատրաստվում էր հայտարարություն անել՝ ամբաստանյալների համար հավասար պայմաններ ապահովելու մասին: Միանգամայն գիտակցելով, որ անհավասարությունն ամրագրված է ընտրական օրենքով, այնուամենայնիվ, նա պահանջեց բոլոր ամբաստանյալների համար հավասար պայմաններ ապահովել: Նրան աջակցեց սպանված Հովհաննես Սուքիասյանի եղբայրը: «Ինչո՞ւ Վահան Հարությունյանը կմտնի ռեւոնսկի մեջ, Վանոն չի մտնի», ավելացնելով, թե Վանոն ավելի դաժան է, քան... սուլթան Համիդը: Պետական մեղադրող Միքայել Բադիրյանը «մարդկայնորեն ճիշտ հասկանալով» տուժողներին, խուրհուրդ տվեց ում զգնել իրենց մեջ՝ հաշվելու պատգամավորի մասին օրենքի հետ: Իսկ դատավորն այնուամենայնիվ, տուժող Ռաֆայելյանի հայտարարությունը կցեց քրեական գործին՝ խոստանալով քննության առարկա դարձնել:

Եվս մեկ հայտարարությամբ հանդես եկավ ներքին գործերի նախկին հրամանատար Վահան Հարությունյանը՝ դատարանից խնդրելով նել մարդկանց միջեւ՝ զինվո՞ր են, թե՞ պատգամավոր: Վահան Հարությունյանը նույնիսկ կարեկցեց իր բախտակից Վանո Սիրադեղյանին՝ «այս ամբողջ մեղքը բերել փաթաթել են Սիրադեղյանի վզին»՝ ակնարկելով ժամանակի մյուս իշխանավորներին: Տուժողներից մեկն իր հարգանքը հավաստելով առ Վահան Հարությունյանը, նկատեց, որ ամբաստանյալը շատ մեծ քեռ է վերցրել իր վրա նման միջնորդություն ներկայացնելով: Դատավարության մասնակից կողմերի փոխանակած կարծիքներից կարելի է առանձնացնել պետական մեղադրող Միքայել Բադիրյանի տեսակետը. «Առաջարկի մեջ մտածելու տեղիք տվող հարց կա: Այն, որ նրանք հրաման են կատարել, դատարանի կողմից հաշվի կառնվի, սակայն խափանման միջոցը փոխելը կխափանի ամենից առաջ դատավարության ընթացքը»: Ի դեպ, մեղադրող կողմը նույնպես համալրվել էր մեկով՝ Վարդգես Գեւորգյան, որն ի տարբերություն Վանո Սիրադեղյանի դատապաշտպան Սերյոժա Նահվերդյանի, քրեական գործի նյութերին ծանոթանալու համար ժամկետ չպահանջեց:

Ավելորդ ենք համարում խոսել հնչեղություն ստացած դատավարությունների համար սովորական դարձած եւս մի երեւույթի մասին, որն րի զննումը, ընդ որում կանայք մեկ առ մեկ առանձնացվում էին կից դահլիճում, որն այս դատավարության համար գուցեեւ արդարացված է՝ անվտանգության ապահովման տեսակետից: Սույն դատական նիստն առանձնանում էր ժողովրդական բանահյուսության մեջ մտնող անեծքների ողջ պաշարով, համեմված փողոցային հայհոյանքներով, որը տուժողներն ուղղում են «գլխավոր հերոսին»՝ «Թալյաթին»... Վանո Սիրադեղյանին: Ընդգծենք, որ մյուս ամբաստանյալների հանդեպ նրանք անտարբեր են:

Երեկվա նիստում կրքերը սաստիկ բորբոքվեցին եւ դահլիճի վերահսկողությունն իրականացնող անձնակազմին հազիվ էր հաջողվում պատնեշ ստեղծել տուժողների ու Սիրադեղյանի միջեւ: Այս անգամ, սակայն, Սիրադեղյանն անպատասխան չէր, թիկունքում տուժողների հետ վեճի էր բռնվել նրա մտերիմներից Արարատ Զուրաբյանը, որն սպառնում էր վերածվել ծեծկռտուքի: Լարվածությամբ առանձնացող մեկժամյա դատական նիստի ընթացքում ուշագնաց եղավ Աշտարակի շրջգործկոմի նախագահ Հովհաննես Սուքիասյանի այրին, վերջիններս հասցրեցին նաեւ պախարակել «Առավոտի» թղթակցին՝ «ոչ նպատակային» տեղեկատվության համար:

ՓՈՒԼ

Հարյուր օրվա սպասումների մայրամուտը

Սկիզբը էջ 1

Հայաստանյան քաղաքական ընտրախավը 88 թ. առ այսօր փոփոխություն չի ապրում: Վազգեն Սարգսյանի հարյուրը օրը եւս մեկ անգամ ապացուցեց, որ ոչինչ նոր չէ մեր օլիմպոսում: Սպասումները Վազգեն Սարգսյանի կառավարությունից չարդարացված մեծ են, ուստի եւ դրանց անկումը նույնքան կտրուկ կարող է լինել: Առաջին փորձաքարը ընթացիկ բյուջետային տարվա բարեհաջող ավարտն է, եւ ապա 2000 թ. պետբյուջեն. կեցությունն է որոշում գիտակցությունը, իսկ այդ կեցությունը դարձյալ անփոփոխ է՝ դեռ ավելին, բացասական ժառանգությամբ. կլանային տնտեսական բուրգը պահպանվում է, փոխվում են միայն բուրգի հենասյուները, ինչի վկայությունը բենզինի ոլորտում տեղաշարժերն են, հարկային եւ մաքսային քաղաքականության ոլորտները, իսկ արդեւում՝ ծախս, կարմիր տնտեսության կարոտախտն է՝ պետսղանի ուրվականով:

100 օրվան ուղեկցող արտագաղթը լուռ գնահատական է

Կադրային եւ պետության կառույցի հարցերում Վազգեն Սարգսյանի անցած հարյուր օրվա ամենաուշագրավ արտահայտությունը տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունների սկզբունքին տրված գնահատականն էր, որին նախորդում եւ հաջորդում է գյուղապետների, համայնքապետների պաշտոնանկության շերտը: Վազգեն Սարգսյանն այս կերպ փորձեց հիմնավորել տեղական ինքնակառավարման մարմինների ղեկավարների պաշտոնը նշանակելի դարձնելու դրույթը: ԱԺ-ում վարչապետը հայտարարեց, թե ժողովրդավարությամբ առաջ ենք ընկել, կարող ենք մի փոքր սպասել, հետո շարունակել: Բայց ժողովրդավարության գնացքը կանգառներ չի հանդուրժում, կանգառներն, առավել եւս հետընթացը կարող են Հայաստանին լրջորեն հեռացնել ժողովրդավարական կառույցներից, իսկ առջեւում եվրախորհրդին անդամակցելու խնդիրն է:

Պետության կառուցվածքում կատարվող քիչ փոփոխությունները վերաբերում են այդ մեքենայի ընդլայնմանն ու ճյուղավորմանը՝ նոր հանձնաժողովներ, ենթահանձնաժողովներ, ղեկավարներ ու տնօրինություններ: Ղեկավարներն ու տնօրինությունները հին գվարդիայից են, կամ ինչպես սրամտորեն բնորոշեց ԱԺ «Իրավունք եւ միաբանություն» խմբակցության անդամ Աղասի Արշակյանը. «Այս կառավարությունը Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի վեց կառավարությունների հավաքականն է»: Ֆուտբոլ սիրող վարչապետը այս հավաքականով ի՞նչ ՕԳԳ ունեցող խաղ պետք է ծավալի, այս հարցադրումը հարյուր օր անց միայն հարցականներ է առաջացնում: Հոռետեսները եւ լավատեսները համակարծիք են միայն մեկ հարցում՝ վարչապետն անկեղծ է, բայց անկեղծությունն անհրաժեշտ եւ բավարար պայման չէ հաջողության համար, իսկ իշխանափոխության ավարտից հետո, հարյուր օրվա ընթացքում Հայաստանից շարունակվում եւ ահագնանում է արտագաղթը: Ասում են՝ արտագաղթը եւս քաղաքի ձեւ է՝ լուռ ընդվզումի գնահատական:

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Վերջնական ժամկետը՝ հոկտեմբերի 1-ին

Ստեփանակերտի քաղաքապետարանը, համաձայն «Ստեփանակերտ քաղաքի համայնքում տեղական տուրքերի եւ վճարների դրույքաչափերը սահմանելու մասին» իր իսկ ընդունած որոշման, մայրաքաղաքի տարածքում մարդատար տաքսու (բացառությամբ երթուղային տաքսիների) ծառայության ընթացիկ տարում իրականացնելու թույլտվության համար սահմանված 10 հազար դրամի չափով տեղական տուրքի վճարման վերջնական ժամկետ է որոշել հոկտեմբերի 1-ը: Այդ առթիվ արված հայտարարության մեջ քաղաքապետարանը զգուշացնում է տնտեսավարող սուբյեկտներին, որ հոկտեմբերի 1-ից հետո, առանց Ստեփանակերտի քաղաքապետարանի թույլտվության, մարդատար տաքսու ծառայություն իրականացնելը կդիտվի որպես ապօրինի ձեռնարկատիրական գործունեություն, ինչը, վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքի համապատասխան հոդվածի համաձայն, նախատեսում է տուգանք՝ 15-30 հազար դրամի չափով:

Ստեփանակերտում շուտով կգործեն վերելակները

Ստեփանակերտի բնակշենքերի 14 վերելակներն աշխատեցնելու համար անհրաժեշտ է 5 մլն դրամ: Այս մասին տեղեկացնելով ԼՂՀ վարչապետ Անուշավան Դանիելյանի մոտ տեղի ունեցած խորհրդակցության ժամանակ, քաղաքապետի տեղակալ Էդվարդ Բարսեղյանը միաժամանակ նշեց, որ վերանորոգումից հետո վերելակների շահագործման համար նաեւ ընթացիկ գումարներ են պետք: Ընդ որում հարկ է ճշտել, թե որտեղի՞ց պիտի ապահովվեն այդ միջոցները՝ համայնքի բյուջեի՞ց, թե՞ կոմունալ վճարումներից: Հաշվի առնելով, որ քաղաքացիների կողմից վճարումներն առանց այն էլ մեծ գումար են կազմում, որոշվեց այդ ծախսերն ապահովել համայնքային բյուջեից: Բնակշենքերում վերելակների երկարատեւ անգործության համար մասամբ մեղադրելով քաղաքապետարանին՝ վարչապետը միաժամանակ անհրաժեշտ գումարը հասկացնելու պատրաստակամություն հայտնեց: Վերելակների վերանորոգման ժամկետը սահմանվեց մեկ ամիս: Այդ աշխատանքները պետք է իրականացնեն Հայաստանի համապատասխան ծառայությունները:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Ստեփանակերտ

Մարդու իրավունքների հանձնաժողովը ձեռնպահ մնաց Բլեյանի եւ Փաշինյանի «դասը» պաշտպանելուց

ՀՀ նախագահին առընթեր մարդու իրավունքների հարցերի հանձնաժողովն արձակուրդային սեզոնին հաջորդած երեկվա նիստում ի թիվս այլ հարցերի քննարկեց մարդու իրավունքների պաշտպանի (օմբուդսմենի) անկախ հաստատություն հիմնելու օրենքի նախագիծը հնարավորինս արագ ԱԺ քննարկմանը ներկայացնելու, Աշոտ Բլեյանի նկատմամբ խափանման միջոց կալանքը փոխելու (մեղմելու) առաջարկով ՀՀ գլխավոր դատախազին դիմելու եւ լրագրող Նիկոլ Փաշինյանի՝ վերաքննիչ դատարանի վարույթում գտնվող քրեական գործի վերաբերյալ դիրքորոշում հայտնելու նպատակահարմարությունը:

Որոշվեց Հայաստանում օմբուդսմենի ինստիտուտի ներդրումն արագացնելու նպատակով ՀՀ կառավարությանը հորդորել հետամուտ լինելու, որ ԱԺ ուղարկված նախագիծը սեղմ ժամկետներում ներկայացվի քննարկմանը: Աշոտ Բլեյանի հարցում տարակարծություններ եղան: Կալանքի ժամկետը լրանալու կապակցությամբ խափանման միջոցը մեղմելու առաջարկով ՀՀ գլխավոր դատախազին դիմելու նախագիծը քվեարկությամբ մերժվեց՝ չբացառելով, որ հանձնաժողովների անդամներն անհատապես կարող են նման նախաձեռնություն ցուցաբերել: ԱԺ պատգամավոր Աղասի Արշակյանն, ընդսմին, հայտարարեց. «Երբ մարդասպաններն ազատ ման են գալիս, բլեյաններին ու փաշինյաններին, իհարկե, չարժե նստեցնել: Բայց...»: Ընդունվեց առավել ընդհանրական մի որոշում. ուսումնասիրել ՀՀ-ում կալանքի կիրառման պրակտիկայի համապատասխանությունն անձի անձեռնմխելիության իրավունքի միջազգային-իրավական նորմերին, մասնավորապես՝ նախաքննության ավարտից հետո կալանքի միջոցը պահպանելու պարագայում:

Նիկոլ Փաշինյանի հարցով հանձնաժողովն առհասարակ որոշում չընդունեց՝ գտնելով, որ վերաքննիչ դատարանի գործերին միջամտելու եւ երրորդ իշխանության վրա ճնշում գործադրելու իրավասություն չունի: Աղասի Արշակյանն, օգտվելով լրագրողների ներկայությունից, խորհուրդ տվեց խոսքի ազատությունը չշփոթել խոսքի «բեսպրեդելի» հետ՝ հիշեցնելով, որ Փաշինյանը յոգովեց հերքում տպագրելու, ներողություն խնդրելու եւ ըստ այդմ ազատազրկման դատապարտվելուց խուսափելու հնարավորությունից, եւ այսօր էլ կարող է «գլուխը պրծացնել»՝ վերաքննիչ դատարանում տղամարդավարի խոստովանելով, որ սխալվել է: «Զինվորի մայր» կազմակերպության նախագահ Գրետա Միրզոյանն ավելացրեց, որ իրենց գործընկերոջը «կարգի հրավիրելու» խնդիրն առաջին հերթին լրագրողներին պետք է հուզեր, հանձնաժողովի նախագահ Պարույր Հայրիկյանն էլ, ամփոփելով, ասաց. «Ոչ ոք չի ուզում, որ լրագրողը բանտում հայտնվի, բայց յուրաքանչյուր ոք իր պատիվն ու արժանապատվությունը պաշտպանելու իրավունք ունի»:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 529353; AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային սարքերը
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Երբ ոտնահարվում են ՀՀ օրենքներն ու ներդնողների շահերը

«Արտասահմանյան ներդնողների համագումարը» Մամուլի ազգային ակումբում

«Մենք ունենք հանրապետության նախագահ, Ազգային ժողովի նախագահ, վարչապետ եւ պետք է նրանց առաջ բարձրացնենք այս հարցերը՝ օրենքն իրականության մեջ չի կիրառվում, Հայաստանում ներդնողների իրավունքները չեն պաշտպանվում, եւ եթե մեր հանդեպ հալածանքներ պետք լինեն, ապա մենք, որ ներդրումների հիմնական խաղացողն ենք, ինքներս կդադարեցնենք այդ ներդրումները: Վեց տարի է, ինչ ես այստեղ եմ, եւ ամեն տարի սփյուռքահայերի հետ մի բան կատարվում է: Բայց կատարվում է անհատ անձանց ձեռով եւ չի կատարվում օրենքով: Իսկ մենք հավատում ենք, որ թեկուզ սփյուռքահայ ենք, բայց Հայաստանը մեր հայրենիքն է, եւ հայրենիքում պետք է կիրառվի օրենքը, պետք է դառնի ամեն ինչից վեր: Մենք վստահում ենք ներկա կառավարությանը եւ ակնկալում օրենքի պաշտպանություն», երեկ Մամուլի ազգային ակումբի «Տնտեսական ուղեծիր» ծրագրի հյուրասրահում հայտարարեց «Արտասահմանյան ներդնողների համագումար» ընկերության նախագահ Վարուժան Կուզուկյանը: Ընկերությունը ստեղծվել է 98 թ. հունիսի 12-ին, համախմբում է 120 ներքին եւ 70 դրսի անդամների, որոնց մեծամասնությունն արդեն Հայաստանում հիմնել է համատեղ ընկերություններ եւ ազդեցիկ ներդրումներ է կատարել մեր տնտեսության ամենատարբեր ոլորտներում: Այսօր ԱՆՀ-ն գումարելու է իր համաժողովը, եւ համաժողովից առաջ սփյուռքահայ ներդնողները առանձին մի դեպքի օրինակով հայաստանյան չորրորդ իշխանությանը ներկայացրին ներդնողի ոդիսականը Հայաստանում: «Ջերմուկ» ՓԲԸ բաժնետեր Կայծակ Զեբրյանը հինգ տարի առաջ Ջերմուկում ծանոթացել է Աշոտ Արմենյանի հետ եւ մեկ տարի անց հիմնել համատեղ ընկերություն՝ բաժնետոմսերի 49 տոկոսը Աշոտ Արմենյանին, 51-ը՝ իրեն: Կայծակ Զեբրյանը ներդրել է 1 մլն 150 հազար դոլար, իսկ Աշոտ Արմենյանի ներդրումը գույքն է եւ շենքային տարածքները: Որոշ ժամանակ անց բաժնետոմսերի հարաբերակցությունը փոխվել է 50/50, սակայն ՓԲԸ կանոնադրության մեջ ամրագրվել է, որ տնօրեն եւ փոխտնօրեն պետք է նշանակի Կայծակ Զեբրյանը: Այս պահից սփյուռքահայ ներդնողի եւ նրա տեղացի գործընկերոջ ջուրը մեկ հունով չի հոսել: Կայծակ Զեբրյանը մեղմ էր իր ձեւակերպումներում, սակայն այն հարցին, թե տարեկան որքան շիշ ջերմուկ է արտադրվել եւ իրացվել «Ջերմուկ» գործարանում, նա չկարողացավ պատասխանել, փաստելով, թե բավական ուշ է գլխի ընկել հայաստանյան արտադրության մի նրբություն՝ արտադրում ենք X քանակ, սակայն ձեւակերպում՝ Y, որն էապես պակաս է իրական թողարկված X քանակից:

Աշոտ Արմենյանը համառորեն բոյկոտել է Կայծակ Զեբրյանի նշանակած տնօրեններին, արդյունքում 98 թ. մայիսին որոշում է կայացվել մինչեւ այս թվականի մայիսի 11-ը գլխավոր տնօրեն նշանակել Արմենյանին: Գլխավոր տնօրեն դառնալուց հետո վերջինս, իր բաժնետոմսերի 45 տոկոսին զուգահեռ՝ վերջին 5 տոկոսը եւս վաճառել է կիպրոսահայ Հակոբ Սապոնջյանին: Վերջին 5 տոկոսն էլ դարձել է կովախնձոր: Կայծակ Զեբրյանը կոչ արեց Հակոբ Սապոնջյանին մասնակցել այսօր կայանալիք իրենց համագումարին եւ փորձել ծագած բանավեճը քննարկել համատեղ՝ առանց միջնորդների: Կայծակ Զեբրյանը համոզված է, որ իրենք կարող են փոխըմբռնում գտնել եւ իրականացնել «Ջերմուկ» գործարանի վերազինման, արտադրական հզորությունների մեծացման ծրագրերը: Նախապես Հակոբ Սապոնջյանի հետ պայմանավորվածություն կար Ջերմուկում արտադրելու նաեւ ըմպելիքներ եւ հյութեր:

Մի շարք հայ «գործարարներ» իրենց իսկ հորինած բառով «քցում» են ներդնողներին

Վարուժան Կուզուկյանը հրապարակեց ԱՆՀ հայտարարությունը՝ ուղղված նախագահին, վարչապետին եւ ԱԺ խոսնակին, վճռաբեկ դատարանի նախագահին, ինչպես նաեւ իրավապահ մարմիններին, ուր ի մասնավորի նշված էր. «Մեղքը ոչ թե օրենքինն է, մեր ներդրումային օրենքներն այնքան էլ վատը չեն, այլ օրենքն իմացող եւ չարաշահող, իրենց օրենքից վեր դասող մի շարք գործարար անձանց մոտեցումն է, որոնք էլ օգտագործելով արտասահմանցի ներդնողի վստահությունը, օրենքներին ու այնքան քաջատեղյակ լինելը, խաբում, իրենց իսկ հորինած բառով «քցում» են ներդնողներին՝ օգտագործելով ոչ միայն բազմաթիվ խորամանկություններ, այլեւ տարբեր լծակներ՝ պաշտոն, ընկերություն, շրջապատ»: ՄԱԱ հանդիպման հերոսները միաձայն էին՝ իրենց անձեռնմխելի համարող գործարարները հարվածի տակ են դնում Հայաստան-սփյուռք կապերը, պետության հեղինակությունը, խաթարելով ազգային նկարագիրը, իսկ որ ամենաէականն է տվյալ պարագայում, անդառնալի վնաս են պատճառում տնտեսությանը՝ ներդրումային գործընթացին, ինչը կենսականորեն անհրաժեշտ է Հայաստանի առաջընթացի համար:

ԱՆՀ-ն բողոքարկում է Վայոց Ձորի առաջին ատյանի դատարանի որոշումը, որն, ի խախտումն բաժնետիրական ընկերությունների մասին օրենքի, արտաքին կառավարիչ է նշանակել գործարանի համար եւ դադարեցրել է «Ջերմուկ» ՓԲԸ ֆինանսական գործառույթները, իրացումը, սակայն պահպանել արտադրությունը: Ի հետեւանս. «Մենք կունենանք նախկինում լիարժեք աշխատող գործարանից՝ կիսափակ մի գործարան, իսկ մինչ այս «Ջերմուկը» ոչ միայն առողջարար, ազգային արժեք դարձած հանքային ջուր էր արտադրում, այլեւ պետբյուջեն համալրում իր հասանելիք մասով, ինչպես նաեւ հարյուրավոր ընտանիքների եկամտի աղբյուր հանդիսանում»: Սփյուռքահայ ներդնողները հույսով են, որ ՀՀ տնտեսական գործերով վերաքննիչ դատարանում գտնվող հայցը, որի քննարկումը կբացվի սեպտեմբերի 30-ին, կվճռվի արդարությամբ եւ կտեսնվեն առաջին ատյանի դատարանի կողմից թույլ տրված օրենքի կիրառման սխալները:

Սեպտեմբերի 22-ին բացվում է Համահայկական խորհրդաժողովը եւ նրա նախաշեմին առավել, կարեւոր է սփյուռքահայեր եւ հայաստանաբնակներ գործնական հարաբերությունների կանոնակարգումը օրենքի սահմանում: Կամ ինչպես ամփոփեցին ՄԱԱ հրավիրյալները. «Այս գործի զոհ են դարձել ոչ թե մեկ, այլ երկու սփյուռքահայ ներդնող, որոնք մեր հայրենակցի թեթեւ ձեռով այսօր կարծես բանտի լինեն: Այս ամենը չի կարող դառնալ զուտ երկուսի հիասթափության առիթ, այլ խնդիրը համընդհանուր է դառնում, երբ հաշվի ենք առնում նաեւ մի հանգամանք, որ այս ամենին համառ ուշադրությամբ հետեւում են սփյուռքահայ այլ ներդնողներ, որոնք առանց այդ էլ աչքի չեն ընկնում իրենց հավատով եւ գործնական սկզբունքներով՝ հանդեպ Հայաստանը, ավելի ստույգ՝ մեր օրենքներն ու նրանց կիրառումը»:

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Դեմոկրատներն առաջարկում են աղքատության վերացման ծրագիր

Երեկվա մամուլի ասուլիսում Հայաստանի դեմոկրատական կուսակցության նախագահ Արամ Սարգսյանը, բերելով երկրի բնակչության սոցիալական ծանր վիճակը բնութագրող պաշտոնական տվյալներ (աղքատ է հայաստանցիների 54, չքավոր եւս 27,7 տոկոսը), հայտարարեց. «Աղքատ երկրում հարուստ մարդն էլ չի կարող լավ ապրել»: Ըստ նրա, մեծանում չքավորությունը եւ դրա հետեւանք մուրացկանությունը, մարմնավաճառությունը, կրթական համակարգից շուրջ 25 հազար դպրոցահասակ երեխաների դուրս մնալը, սոցիալական հիվանդությունների, մասնավորապես տուբերկուլյոզի եռապատիկ աճը եւ այլ չարիքներ, «որոնց մասին բոլորս գիտենք», արդեն վտանգավոր չափերի են հասել՝ հրահրելով բնակչության շուրջ 30 տոկոսի արտագաղթ, իսկ դա արդեն սպառնալիք է մեր պետական անվտանգությանը: Ստեղծված վիճակի վրա համընդհանուր ուշադրություն հրավիրելու, եղած սուղ միջոցներն աղքատության ու մուրացկանության վերացմանը նպատակաուղղելու համար դեմոկրատները ՀՀ կառավարությանն են ներկայացրել հատուկ պետական ֆոնդ ստեղծելու առաջարկ, որն առաջիկայում կքննարկվի: Փաստաթուղթը գտնվում է տարածքային կառավարման նախարար Խոսրով Հարությունյանի մոտ, դրան ծանոթացել է նաեւ վարչապետ Վազգեն Սարգսյանը: Ասուլիսի ընթացքում Արամ Սարգսյանը պարզաբանեց, թե դեմոկրատներն ինչպես են պատկերացնում այդ ֆոնդի ձեւավորման եւ նպատակային օգտագործման մեխանիզմները:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

«Արմենիան» կվերածվի «Մարիոտի» ո՛չ հեղափոխական ճանապարհով

Ինչո՞ւ են ուշանում ներդրումներն ու խոստացված բարեփոխումները հյուրանոցում

Մեկ տարուց ավելի է անցել այն օրվանից, երբ Երեւանի թիվ մեկ՝ «Արմենիա» հյուրանոցը վաճառվեց ամերիկյան AK Development խմբին ու հանձնվեց Marriot International հանրահայտ հյուրանոցային խմբի կառավարմանը, սակայն մինչ այժմ հյուրանոցում էական փոփոխությունները նկատելի չեն: Ինչո՞վ բացատրել հյուրերի դժգոհությունները գների եւ սպասարկման որակի անհամապատասխանությունից, ժամանակ առ ժամանակ կոլեկտիվի դժգոհությունները՝ տնօրենությունից, ինչո՞ւ են ուշանում խոստացված ներդրումներն ու շինարարությունը «Արմենիայում»:

«Հյուրանոցում էական փոփոխություններ կլինեին, եթե նախկին կոլեկտիվից բոլորը աշխատանքից հեռացվեին եւ ամեն ինչ սկսվեր զրոյից», «Ազգի» հարցերին ի պատասխան ասաց հյուրանոցի հասարակայնության հետ կապերի տնօրեն Արման Սանուկյանը: «Արմենիան» հինգաստղանի, բարձրակարգ «Մարիոտի» վերափոխելու համար անհրաժեշտ են էական փոփոխություններ ծառայություններում եւ հյուրանոցի ֆիզիկական ենթակառուցվածքում, սակայն տնօրենությունը, որն առանց այն էլ շատ է քննադատվում, աստիճանական բարեփոխումների ուղին գերադասում է հեղափոխականից: Ա. Սանուկյանի խոսքերով, ծառայությունների որակի բարձրացումը կապված է մարդկանց հետ, մինչդեռ վաճառքի գործարքով նախատեսված է աշխատողների փոփոխությունները կատարել ոչ շուտ, քան վեց ամսից: Բացի այդ, կտրուկ փոփոխությունները, կրճատումներն ու շինարարությունը սկսելը կնշանակեր գործող հյուրանոցի աշխատանքների մասամբ կասեցում, այն դեպքում, երբ «Արմենիան», լինելով եղածներից քիչ թե շատ ավելի տանելին, ամենաբարձր ծանրաբեռնվածությամբ աշխատեց հայտնի սպորտային միջոցառումների օրերին եւ դեռ աշխատելու է Հայաստան-Սփյուռք համաժողովի ընթացքում: Վերջինիս ավարտից եւ տուրիստական սեզոնի փակումից հետո միայն, նոյեմբերին, հյուրանոցում մաս առ մաս կսկսվի վաճառքի պայմանագրով նախատեսված զգալի շինարարությունը, այսինքն, մինչեւ 2001 թվականը «Արմենիան» կվերածվի բարձրակարգ հինգաստղանի «Մարիոտ-Արմենիա» հյուրանոցի՝ մեծ ու շքեղ համարներով, գերժամանակակից սարքավորումներով, սպասարկմամբ, ռեստորաններով, բարերով, հանգստի ու զվարճանքի հնարավորություններով եւ այլն:

Ա. Սանուկյանը տեղեկացրեց, որ շինարարության, վերազինման, ենթակառուցվածքային փոփոխությունների համար նախատեսված 22 մլն դոլարի փոխարեն ներդրումները ավելանալու են եւս 6 մլն-ով, այսինքն, «Մարիոտի» գնահատմամբ, այն քննադատությունը, թե «Արմենիան» վաճառվել է ընդամենը 8 մլն-ով, ճիշտ չէ, քանի որ պարտադիր ներդրումների հետ մինչեւ նշված ժամկետը հյուրանոցի տերերը պատրաստ են ծախսել մինչեւ 36 մլն դոլար: Բացի այդ, նրանք մտադրություն ունեն նաեւ մնացած 20 տոկոսը եւս գնել պետությունից (այն նույն 20 տոկոսը, որի համար պայքարում է հյուրանոցի կոլեկտիվը՝ արհմիության գլխավորությամբ-Գ. Մ):

Ըստ Ա. Սանուկյանի, այսօրվա դրությամբ հյուրանոցի մոտ 560 հոգանոց կոլեկտիվը որակական առումով չի բավարարում, իսկ քանակական առումով գերազանցում է պահանջվածը, սակայն տնօրենությունը չի շտապում, քանի որ «Մարիոտի» գործելաոճն ու 1900 հյուրանոցների հաջողության գաղտնիքներից մեկը աշխատողների համար լավագույն պայմանների ստեղծումն ու ընդգծված սոցիալական քաղաքականությունն է: Նոր տնօրենությունը ճիշտ չի համարում մեկ օրում կրճատել 20-30 տարվա փորձ ունեցող մարդկանց, թեեւ նրանցից շատերն, իրենց կարծիքով, արդեն չեն բավարարում ժամանակակից չափանիշներին: Մինչ օրս կրճատվել են ընդամենը 115-ը, որոնցից մոտ 90-ը՝ սեփական դիմումի համաձայն, աշխատավարձի հետագա վեց ամսվա փոխհատուցման պայմանով: Եղել են նաեւ գողության պատճառով 10-15 հեռացումներ, որոնք կատարվել են վերջնականապես ճշտելուց հետո: Ինչ վերաբերում է արհմիության կողմից ժամանակ առ ժամանակ հնչող մեղադրանքներին ու «զրպարտություններին», «Մարիոտի» ներկայացուցիչը տեղեկացրեց, որ նույն տնօրենությունն արդեն վաղուց ծանոթ է եղել արհմիության ֆունկցիաների կատարմանը սոցիալական ոլորտում եւ դրանց արժանի պատասխանը միայն գործն է: (Տեղեկացնենք նաեւ, որ Ա. Սանուկյանի հետ զրույցից հետո հայտնի դարձավ «Նոյյան տապանի» հաղորդագրությունը, որ հյուրանոցի արդեն նախկին արհմիության ղեկավար Վիգեն Ղազարյանի դեմ սեփականատերերի կողմից հայց է ներկայացվել դատարան՝ իրենց հասցրած բարոյական վնասը բավականին պատկառելի գումարով փոխհատուցելու պահանջով-Գ. Մ.):

Հյուրանոցի գների բարձրացումը, հյուրանոցի հասարակայնության հետ կապերի տնօրենի մեկնաբանությամբ, եւս հարկադիր քայլ է եղել, քանի որ հյուրանոցը մինչ օրս աշխատել է առանց շահույթների, մեծ կորուստների գնով: Այդ պատճառով էլ փակվել են մի քանի սննդի օբյեկտներ ու ծառայություններ, այդ թվում՝ «Արմենիայի» հայտնի «մառանն» ու հայելապատ դահլիճը: Դրա փոխարեն բացվել են դիսկոտեկ բարն ու բացօթյա սրճարանը, որոնք այսօրվա դրությամբ հյուրանոցին շահույթ բերող միակ օբյեկտներն են: Ընդհանրապես, տնօրենությունը աշխատում է եղած հնարավորություններն ու ներուժը առավելագույնս օգտագործելով: Կատարվել են նաեւ որոշ նորամուծություններ. հնարավորինս բարձրացվել է ճաշացուցակը, ներմուծվել է կրեդիտ քարտերի ու ավտոմատացման համակարգ, հաշվապահություն, ինչն ավելի է հեշտացրել հարկային մուծումները: Մնացած փոփոխությունները հնարավոր է կատարել միայն շինարարական աշխատանքներից հետո, երբ կընդարձակվեն համարները, հիմնովին կփոխվեն հովացման-ջեռուցման համակարգը, խողովակները, խոհանոցային սարքավորումները, սանհանգույցները, սենյակները, միջանցքներն ու սրահները կպահպանվեն բարձրաճաշակ թանկարժեք կահույքով ու հարդարանքով: Մի խոսքով՝ «Մարիոտ-Արմենիան» դառնալու է տարածաշրջանի լավագույն բարձրակարգ հյուրանոցներից մեկը: Ա. Սանուկյանը տեղեկացրեց, որ շինարարությունն իրականացնելու է մրցույթով ընտրված որեւէ տեղական շինարարական կազմակերպություն: Արդեն նախագծային աշխատանքներն ավարտվում են: Վերանորոգվում են երկու տիպային սենյակներ եւ շուտով կլինի դրանց ցուցադրությունը:

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՔՈՅԱՆ

Նախապատրաստական կո՞ւրս դուրս մնացած դիմորդների համար

Բրյուսովի անվան օտար լեզուների ինստիտուտից 52-48 միավորներով դուրս մնացած դիմորդների ծնողներն մի քանի օր ՀՀ վարչապետի նստավայրի առաջ ցույցեր անելուց հետո դիմում են հղել ՀՀ վարչապետ Վ. Սարգսյանին:

Խոսքը վերոհիշյալ բուհում նախապատրաստական կուրս բացելու պահանջի մասին է, որով դիմել էին ՀՀ նախագահին, կրթության եւ գիտության, տարածքային կառավարման նախարարներին, օտար լեզուների ինստիտուտի ռեկտորին: Տարածքային կառավարման նախարարի բացասական պատասխանը վրդովեցրել է նրանց:

Բարձր միավորներով նույնիսկ վճարովի համակարգում չընդգրկված դիմորդների ծնողները նախապատրաստական կուրս չբացելու առիթ չեն տեսնում, քանզի դա արգելք չպիտի հանդիսանա զինակոչիկային տարիքի երիտասարդների ծառայության համար. նրանում ներառվածներն ընդունելության գալիք քննություններին մյուս դիմորդների հետ հավասար պայմաններում պիտի մրցեն (բայց մյուսները չեն հաճախելու նախապատրաստական այդ կուրսը), եւ ծնողները պատրաստ են վճարել բոլոր ծախսերը: Նրանք իրենց պահանջը հիմնավորում են հատկապես նախորդ տարիներին նման կուրսերի գոյության փաստով:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Սփյուռք-Հայաստան

ԶՈՒԳԱՀԵՌՆԵՐ

Համաժողովը միասնության եւ զորության ցուցադրություն

Ընդամենը մի քանի օր է բաժանում մեզ երկար սպասված Հայաստան-սփյուռք համաժողովից, որն առաջին անգամ հավաքելու է աշխարհասփյուռ հայկական կազմակերպություններից 600 ներկայացուցիչների, մասնագետների, հեղինակավոր անձնավորությունների, ինչպես նաեւ Հայաստանի եւ Ղարաբաղի կառավարության ղեկավարներին: Դեռ չէ կազմակերպվել նման համաժողովներ: Աշխատանքի ծանրագույն մասը բաժին է ընկել արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանին, որը վարչապետ Վազգեն Սարգսյանի հետ համանախագահն է կազմակերպիչ հանձնախմբի: Իր շարունակական ճանապարհորդություններին եւ նախարարի պարտականություններին զուգընթաց՝ նա պետք է կարողանար ընդհանուր եզրեր գտնել իրար հետ մրցակցող եւ երբեմն նույնիսկ հակասական շահեր հետապնդող ամենատարբեր խմբավորումների եւ անհատների միջեւ:

Մեծագույն մղձավանջը սփյուռքի ներկայացուցիչների ընտրությունն էր: Հայաստանի կառավարությունը ստիպված էր ստանձնել այդ ծանր պարտականությունը: Վստահ եմ, դժգոհողներ կլինեն՝ հրավիրված չլինելու համար, իսկ նրանք, ովքեր հրավիրված են, դեռեւս սպասում են՝ ստանալու օրակարգի նյութերը, որոնք խոստացված էին օգոստոսի վերջին: Իսկ առանց դրանց դժվար է արդյունավետ նախապատրաստվել համաժողովին:

Անցած ինն ամսվա ընթացքում կազմակերպիչները երեւի բազում (մի մասն՝ օգտակար, մյուսը՝ ոչ) խորհուրդներ ստացան ամենատարբեր մարդկանցից: Պրն Օսկանյանը մի շարք երկրներում նախնական ժողովներ անցկացրեց՝ խորհրդակցելու եւ մտքեր փոխանակելու նպատակով: Ես ներկա եղա դրանցից երկուսին, Վաշինգտոնում եւ Լոս Անջելեսում:

Չգիտեմ՝ պրն Օսկանյանը որքա՞ն լուրջ եւ հետաքրքիր բան լսե՞ց այդ հանդիպումների ընթացքում: Ես չլսեցի, թեեւ չափազանց ուշադիր էի:

Համենայն դեպս, խորհուրդ տալուց զերծ չմնալու համար մի հոդված գրեցի անցյալ հունվարին՝ առաջարկելով, որ արտգործնախարարը մեկին նշանակի՝ հետազոտելու, թե սփյուռք ունեցող ուրիշ երկրներն ինչպե՞ս են կազմակերպում իրենց հարաբերությունները արտասահմանի համազգիների հետ: Վստահ եմ, արտգործնախարարն օգտված կլինի նման համեմատական ուսումնասիրությունից, եւ հույս ունեմ, որ համագումարի օրերին կներկայացվի նաեւ հրավիրյալներին:

Սփյուռք-հայրենիք հարաբերությունները միշտ էլ հարափոփոխ են եղել: Դրանք մեծական փոփոխության են ենթարկվել նույնիսկ այնպիսի երկրներում, որտեղ երկարամյա մեխանիզմներ են գործել: Հետաքրքիր է իմանալ, օրինակ, որ Իսրայելի կառավարությունը վերջերս առաջին անգամ նշանակել է «սոցիալական եւ համաշխարհային հրեական գործերի» նախարար: «Ջուիշ Ուիք» հրեական շաբաթաթերթի օգոստոսի 27-ի համարում Ջ. Գոլդբերգ անունով մի լրագրող գրել է, որ «սոցիալական» բառը նշանակում է ներքին տարաձայնությունների լուծում գտնել, մինչ «համաշխարհային հրեական գործերը» նպատակ ունի ամրապնդել իսրայելցիների եւ սփյուռքի, հատկապես Ամերիկայում ապրող հրեաների միջեւ կապը: Լուրջ խնդիրներ են, չէ՞: Նոր նախարարը զբաղվելու է աշխարհով մեկ ցրված հրեաների «բազմ հարաբերությունների ամենատարբեր դրոշներով՝ սկսած հրեական դավանակցությունից ու հոգնած «Իսրայելի հոգնածությունից», վերջացրած Ողջակիզման փոխհատուցման հետապնդումով եւ այն հուսահատ հարցով, թե իրականում իսրայելցիներն ու արտասահմանի հրեաներն ի՞նչ նշանակություն ունեն միմյանց համար»:

Մինչ մենք փորձում ենք պարզել, թե Հայաստանի ո՞ր նախարարությունը կամ կազմակերպությունը պետք է զբաղվի սփյուռքի հետ կապերի հարցով, Իսրայելը հիմնում է 4 պաշտոնական օղակներ. արտգործնախարարության համաշխարհային հրեական գործերի բաժինը, որը վերջերս կրկնապատկել է իր աշխատակազմը, վարչապետի սփյուռքի գծով խորհրդականը, կիսակառավարական Իսրայելի հրեական գործակալությունը եւ համաշխարհային հրեական գործերի նախարարը:

Սփյուռքի հետ կապն ամրապնդելու համար Իսրայելը, դարձյալ առաջին անգամ, հատկացրել է 100 մլն դոլար՝ սփյուռքի երիտասարդությանը կրթելու ծրագրին: Գոլդբերգի տեղեկության համաձայն, «հինգ տարի առաջ սփյուռքի հրեաները ոչ մի ուշադրության չէին արժանանում Իսրայելի կողմից, մինչդեռ այժմ Երուսաղեմը պատրաստ է պատշաճ ուշադրություն դարձնել նրանց»:

Մենք կարիք չունենք նույնությամբ ընդօրինակելու հրեական մոդելը: Սակայն հետաքրքիր է ուսումնասիրել նմանություններն ու տարբերությունները եւ օգտակար դասեր քաղել: Համոզված եմ, որ պետք է ամեն կերպ խրախուսել այս համաժողովի անցկացումը՝ որպես հետագա զարգացումների առաջին քայլ: Լոկ այն փաստը, որ նման լայնածավալ համագումար է տեղի ունենալու, նշանակում է, որ Հայաստանի եւ սփյուռքի հայերն առավել զորեղ են զգալու իրենց միասնության նման ցուցադրությունից, եւ Հայաստանի բարեկամներն ու թշնամիները մեծապես տպավորվելու են միջազգային լայն կապերի առկայությամբ: Եթե օտար լրագրողներն էլ հրավիրված լինեն՝ մասնակցելու եւ իրենց համապատասխան թերթերի միջոցով լուսաբանելու համաժողովի օրակարգը, ապա մենք լիովին լուծած կլինենք այս երկրորդ նպատակը:

ՀԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆՅԱՆ,
«Կալիֆոռնիա կուրիեր»-ի խմբագիր
Լոս Անջելես

Համաժողով անհայտներով

Հայաստան-սփյուռք համաժողով անցկացնելու Նախագահի հրամանագիրը, ինչպես եւ կարելի էր սպասել, առաջին օրերին խանդավառության որոշ ալիք առաջացրեց սփյուռքի համայնքներում: Այն տպավորությունն էր ստեղծվում, որ Հայաստանի իշխանությունները վերջապես հայտ են ներկայացնում լուրջ հիմքերի վրա դնելու ազգային քաղաքականության անչափ կարեւոր ու չարչրկված այդ բնագավառը, վերանայելու կամ գոնե բարելավելու նախկին իշխանությունների հաստատած ավանդույթը, երբ սփյուռքի հետ հարաբերությունները, ազգային միասնության գաղափարները կոպտորեն արհամարհվում ու հետին պլան էին մղվում: Ինչ խոսք, համաժողովը ներկա պատմաքաղաքական իրավիճակում անհրաժեշտություն է, եւ հայ ժողովրդի առջեւ ծառացած խնդիրներից բխում է, որ պետք է անցկացնել մեծ կազմակերպվածությամբ: Կասկածից վեր է, որ այդ համաժողովի հաջող կազմակերպումն ու անցկացումը ոչ միայն մարտավարական, այլ նաեւ ռազմավարական լուրջ նշանակություն կունենա ազգային ինքնակազմակերպման ու միավորման, Հայաստանի ու հայ ժողովրդի միջազգային քաղաքական վարկի աճի, տնտեսական ներդրումների խթանման համար: Ինքնին հասկանալի է, որ առաջին հերթին ուղղված պետք է լինի համահայկական կազմակերպական ձեւերի որոնմանը, դրանց հիմքերը դնելուն, մոտակա ու հեռահար ներազգային ու արտաքին քաղաքականության խնդիրների հստակեցմանն ու գործունեության ծրագրային դրույթների ընդունմանը: Այդ տեսանկյունից, մտահղացման իրականացումը հաջող կարելի է համարել, եթե ապահովվեն համայնքների եւ գործիչների աշխարհագրական ու քաղաքական ընդգրկումը, հարցադրումների ու դրանց պատասխանների հստակությունը: Մյուս կողմից, անհաջողության ամենաթույլ իսկ դրսեւորումները կարող են շոշափելի վնաս բերել մեզանում՝ առաջ բերելով նման հսկայածավալ միջոցառման, առավել եւս՝ ազգային ինքնակազմակերպման անցկացման, անհնարինության բարդույթ: Հարցի ավելի խոր վերլուծությունը, ցավոք սրտի, ցույց է տալիս, որ քաղաքական զարգացումների, հայ քաղաքական եւ պետական գործիչների անհեռատես գործունեության հետեւանքով հաստատված ներկա խայտառակ իրավիճակում եւ դրա պատճառով էլ մտահղացման գաղափարական ամուր հիմքի բացակայության, կազմակերպչական սխալների առատության ու նախաձեռնողների ու կատարողների (առաջին հերթին Հայաստանի իշխանության ներկայացուցիչների) ծեռնահասության պակասի, անտեղյակության, խնդիրների նկատմամբ անտարբեր կեցվածքի պայմաններում ավելի հավանական է թվում վերջին պնդումը:

Հանուն արդարության պետք է նշել, որ համահայկական միջոցառումներ նախատեսվել են եւ խորհրդային Հայաստանում եւ հետանկախական Հայաստանում, սակայն առաջին դեպքում աշխատանքներն արգելակեց Մոսկվան, իսկ երկրորդ դեպքում, չնայած տեղի ունեցան հայ գործարարների երկու ֆորում եւ կազմավորվեց «Հայաստան» հիմնադրամը, այդքան օգտակար գաղափարները, ըստ իս, կույր գնացին կազմակերպչական սխալ ձեւերին:

Սփյուռքի հետ փոխհարաբերությունների էությունը ճիշտ ըմբռնելու համար չի կարելի անտեսել նաեւ այն անչափ կարեւոր, հաճախ նաեւ որոշիչ ազդեցությունը, որ այդ բնագավառի վրա ունեցան Հայաստանի վերջին տարիների ներքաղաքական զարգացումներն ու պետական իշխանությունների մոդելի հաստատումը:

Համաժողովի անցկացման հաջողության հիմքերը խարխլված էին հենց հրամանագրի հիմքում ընկած դրույթներից: Նախ, զուտ կազմակերպական տեսակետից, հրամանագրով համաժողովը նախապատրաստելուն հատկացվել էր ընդամենը ութ ամիս, ինչն, իհարկե, կարճ ժամկետ էր նման ծավալուն հավաք կազմակերպելու համար: Առաջին հայացքից կարելի է ենթադրել, որ սա սփյուռքից, նրա մասնատվածությունից ու գաղութներում տիրող մթնոլորտից, կուսակցությունների քաղաքական հակառակություններից Նախագահի անտեղյակության հետեւանք է: Սակայն ավելի ուշադիր լինելու դեպքում նկատվում է, որ Նախագահը շտապում է: Նախ, նրան պետք է վերականգնել իր քաղաքական կշիռը: Համաժողովը կարող է դառնալ առաջին քայլն այդ ուղղությամբ: Այդ խնդրի իրականացման ճանապարհին կա մի մեծ խոչընդոտ եւս. սարսափելի աստիճանի է հասել ու կարող է ահավոր հետեւանքներ ունենալ հանրապետության տնտեսության քայքայվածությունը: Ուստի, ինչ-որ չափով իրավիճակը բարելավելու համար պետք է ամեն գնով ներգրավել սփյուռքի ուժերը: Նորից գործում է սփյուռքն անտեր դրամապանակ դիտելու երեւույթը:

Երկրորդ, հրամանագրով համաժողովը նախապատրաստող հանձնաժողովը ղեկավարելու պատասխանատվությունը դրվեց երկու համանախագահների՝ արտգործնախարարի ու պաշտպանության նախարարի վրա, մինչդեռ, պարզից էլ պարզ էր, որ ինչպես ընդունված է, պետք է գլխավորեր ինքը՝ համար մեկ քաղաքական դեմք համարվող Նախագահը: Հարցն ավելի նուրբ է, քան թվում է առաջին հայացքից: Այն վերաբերում է մարդկանց հոծ զանգվածների, որոնք բացի ազգությամբ հայ լինելուց, նաեւ տարբեր երկրների քաղաքացի են, ուստիեւ նրանց գործուն մասնակցությունը համաժողովին նաեւ միջազգային հարաբերությունների խնդիր է: Այս տեսակետից, ակնհայտ է, որ աննպատակահարմար էր պաշտպանության նախարարին այդ դիրքում նշանակելը՝ հաշվի առնելով ոչ միայն զուտ նրա զբաղած պաշտոնը, այլ նաեւ վերջին տարիներին նրա խաղացած դերը Հայաստանի ներքաղաքական կյանքում, հատկապես իր եւ իրեն ենթակա ռազմականացված ուժերի մասնակցությունը 1996 թ. ընտրությունների իրական արդյունքները կոծկելու գործում: Եվ կասկած չի կարող լինել, որ այս ամենն իրենց ազդեցությունն են ունենում Հայաստանի միջազգային հարաբերություններում, մանավանդ եթե այդտեղ կենտրոնական դեմքը հենց ինքը՝ նախկին պաշտպանության նախարարն է: Այսպիսի մոտեցումը ոչ մի կերպ կախված չէ մեր կամքից:

Փաստորեն ստացվում է, որ Նախագահի հրամանագրով խնդրի գործնական իրականացումը դրվեց գոյություն ունեցող պետական մարմինների, առաջին հերթին՝ արտգործնախարարության վրա, քանի որ առ այսօր լուծված չէ սփյուռքի հետ համակարգված աշխատանք տանող շտաբ թե՞ քիչ ինքնուրույն մարմին ստեղծելու խնդիրը: Այնինչ, հարցի բավականաչափ նրբությունը թելադրում էր գոնե այդ պահին գործն ամբողջովին չվստահել վատ համբավ վաստակած, գրեթե չկայացած պետական ապարատի աշխատակիցներին: Այստեղ թե արտերկրում ո՞ւմ հայտնի չէ, որ Հայաստանի պաշտոնյաների մեծագույն մասը իր յուրաքանչյուր քայլի ետեւում տեսնում է գրեթե բացարձակապես միայն անձնական շահը: Այս արդեն արմատներ գցած իրողությունը հաշվի չառնելն ի սկզբանե նսեմացրեց ձեռնարկման վստահելիության աստիճանը:

Այս տեսանկյունից, հաջողության գրավականներից մեկն էլ կարող էր այն լինել, որ պետք է հրապարակվեին այդ աշխատանքների մեջ ներգրավված գործիչների ու մասնագետների անունները: Հարցի յուրահատկությունը պահանջում էր, որ հակառակ Հայաստանի ներքին կյանքում պետական ղեկավարման մարմիններում ներգրավված մարդկանց, նրանք լինեին խնդրի էությամբ տոգորված, քաջատեղյակ, ազնվագույն ու արդարամիտ մարդիկ: Ինչ կասկած, որ այդպիսիք մեծ դժվարությամբ կգտնվեն արտգործնախարարությունում (եւ ոչ միայն արտգործնախարարությունում) կադրերի ընտրության ներկա համակարգի առկայության պայմաններում: Սակայն հայ հասարակությունը թե Հայաստանում, թե սփյուռքում այդպես էլ չիրազեկվեց այդ գործը կազմակերպողների մասին: Այսօր արդեն ստիպված ենք փաստել, որ Փարիզում կամ մեկ այլ տեսարժան քաղաքում համաժողովի անվան ներքո կազմակերպվող հանդիպումներն արտգործնախարարության աշխատակիցների համար եղան լոկ հաճելի զբոսանքներ: (Չգիտես ինչու, այդպիսի հավաքներ հնարավոր չեղավ կազմակերպել Երեւանում): Իսկ հանդիպումների արդյունքները մեզ մատուցվեցին պետական հեռուստատեսության դժվար ընկալելի ելույթներով շպարված նյութերի տեսքով:

Հրամանագրին հաջորդած ամիսներին համաժողովի նախապատրաստական աշխատանքների մասին տեղեկություններ հաղորդվում էին դեմից-դեմ, կցկտուր հաղորդագրություններում: Միջոցառման քաղաքական ճապաղած մթնոլորտը ոչ մի կերպ չէր համապատասխանում ժամանակ առ ժամանակ այս կամ այն պաշտոնյայի խոսքում հնչած հերթական, ամպագոռգոռ խոսքերին: Ըստ երեւույթին նախաձեռնողներին թվում էր, թե միայն համաժողովի գաղափարը բավական էր հասարակական ոգեւորության ինքնաբուխ ալիք առաջացնելու համար: Մինչդեռ, Հայաստանի հասարակության կիսամեռ մարմինը վաղուց դադարել է արձագանքել որեւէ գրգռիչի, առավել եւս եթե դա վերաբերում է սիստեմատիկորեն օտարված ազգային խնդիրներին:

Հրամանագրի հրապարակումից հետո անցած մի քանի ամսվա ընթացքում խիստ անորոշ մնաց համաժողովի գաղափարական հիմքը, ուստիեւ՝ նպատակները: Այս ընթացքում ոչինչ չասող «Հայաստան-սփյուռք-Ղարաբաղ ոգեղեն եռամիություն» սին ու վերամբարձ արտահայտությունից բացի, ոչ մի այլ գործնական գաղափարական արտահայտություն չի հնչել: Ինչ խնդիրներ է իր առջեւ դնում համաժողովը, ինչ նպատակներ է հետապնդում՝ անհայտ են առ այսօր: Ձեռքի տակ եղած տեղեկություններից էլ կարելի է եզրակացնել, որ առ այսօր իրենց պատասխանը չստացած այդ հարցերը խիստ կազդեն համաժողովի մասնակիցների ներկայացուցչական կազմի, որակի, ինչպես նաեւ՝ քանակի վրա:

Այնուամենայնիվ, հետեւելով համաժողովի կազմակերպման գործընթացին, կարծում ենք, որ մինչեւ կոնկրետ քաղաքական ծրագրերի քննարկմանն ու մշակմանն անցնելը մենք մեր հայրենակիցներին պարտավոր ենք պատասխան տալ վերջին տարիների Հայաստանի ներքաղաքական կյանքում տեղ գտած ահավոր խեղաթյուրումների համար, պետք է կարողանանք հստակ ներկայացնել, թե ինչ երկիր ենք կառուցում, ինչ՝ համակարգ: Մեր հայրենակիցներից շատերը նաեւ կայացած երկրների քաղաքացիներ են եւ Հայաստանի հետ հարաբերություններին տալով որոշակի գերակայություն, դրանք կդիտեն նաեւ որպես որոշ աստիճանի գործընկերական հարաբերություններ, ու այս պարագայում անչափ կարեւոր է դառնում Հայաստանի պետական ու հասարակական համակարգերի տիպն ու տեսակը: Ու մենք այստեղ գրեթե ոչինչ սփոփիչ չունենք ասելու: Որքան էլ հայրենասիրական գաղափարներով տոգորված լինեն, մեր հայրենակիցներից շատերն, անկասկած, չեն ուզենա համագործակցել այսօր արդեն Հայաստանում հաստատված կիսաֆեոդալական համակարգի հետ: Ասել է թե՝ սփյուռքի հետ հարաբերություններում եւ ընդհանրապես արտաքին հարաբերություններում օբյեկտիվորեն բացարձակ վճռորոշ են դառնում Հայաստանի ներքաղաքական զարգացումներն ու հարաբերությունները: Դիմացինն ուզում է իմանալ, թե ում հետ գործ ունի:

Հատուկ ճշգրիտ պատասխանի են սպասում ֆինանսական ներդրումների օգտագործման, բաշխման ու չարաշահումների հետ կապված հարցերը: Դժվար թե պաշտոնյաներից որեւէ մեկը փորձ անի վառ գույներով ներկայացնելու այդ բնագավառում տիրող իրավիճակը, այլապես սփյուռքի ներկայացուցիչների առջեւ կհայտնվի ծիծաղելի վիճակում: Այս հարցերում վաղուց արդեն սպառվել է հայրենանվեր գործունեությամբ հայտնի սփյուռքի մեր հայրենակիցների վստահության չափաբաժինը: Իսկ այն միամիտներին, որոնք դեռ սփյուռքից ֆինանսական սրսկումների հույս են փայփայում, պետք է հիշեցնել մեկ բան եւս: Այսօր Հայաստանի իշխանությունների տնտեսական քաղաքականությունը սփյուռքին բացատրելն ու մեկնաբանելն ավելի դժվար կլինի, քանի որ տարբեր երկրների քաղաքական շրջանակներում օրեցօր ավելի ու ավելի է խորանում ու ամրապնդվում այն տեսակետը, որ իշխանության անցած «Միասնության» տնտեսական ծրագիրը ձախակողմյան է, ուստիեւ դժվար թե մեր հայրենակից, սակայն ազատ տնտեսավարման համակարգում ձեւավորված գործարարը, հանուն ինչ-որ իրեն անհայտ գաղափարների, հաշվի չառնի իր բնակության երկրի պաշտոնական դիրքորոշումն ու քայլ անի Հայաստանում ներդրումներ կատարելու ուղղությամբ:

Միով բանիվ, հրավիրվող համաժողովի գաղափարն իր մեջ ավելի շատ անհայտներ է պարունակում, քան պատասխաններ: Ազգային միասնության ցուցադրման այդպիսի ձեւը բնավ չի համապատասխանում թե՛ Հայաստանում, թե՛ համայն հայության մեջ այսօր տիրող տրամադրություններին ու ձգտումներին: Այն ավելի շուտ ընդամենը կարող է արձանագրել մեր ողբերգական վիճակը: Ընդհանուր անկումային տրամադրությունների ֆոնի վրա համաժողովը կարող է վերածվել ծիծաղաշարժ բեմականացման: Այն տեղի է ունենում այն ժամանակ, երբ համաժողովը կազմակերպող մարդկանց իշխանական գործունեության հետեւանքով արտագաղթի մի հոծ ալիք է բարձրացել, ու մինչեւ ազգային խնդիրներից, քաղաքականությունից անտեղյակ, ինքնագոհ այդ մարդիկ դատարկ ճառեր կարտասանեն սփյուռքի ու հայ ժողովրդի «ոգեղեն միասնության» մասին, մի քանի տասնյակ ընտանիքներ եւս կանցնեն սահմանը: Ողբերգականն ու ծիծաղելին կողք-կողքի են:

Բնական հարց է ծագում՝ ո՞ւմ համար է այդ համաժողովը:

ԱՐԱՄ ՄԱՏՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Սփյուռք-Հայաստան

Հայությանն անհրաժեշտ է համահայկական ասամբլեա

Ստորեւ ընթերցողի դատին եւ առաջին անգամ հայերեն ներկայացնում եմ Համաշխարհային հայկական ասամբլեայի եւ սփյուռքի համայնքային խորհուրդների փոխկապակցված գաղափարները: Հուսով եմ, որ առաջարկվող համազգային հարցեր քննելու եւ լուծելու ինստիտուցիոնալ մեխանիզմը կդառնա օրերս գումարվող Հայաստան-սփյուռք խորհրդաժողովի քննարկման կարեւոր առարկա:

Հայության արդի վիճակը

Հայությունը նոր հազարամյակ է մտնում Հայաստանի պետության եւ Արցախի փաստական անկախության գրեթե տասնամյա փորձով: Այդ ժամանակամիջոցում ստեղծվեցին ժամանակակից դեմոկրատական պետականության եւ շուկայական տնտեսության հիմքերը: Սակայն հայությանը դեռեւս խորապես մտահոգում են Արցախի ապագա կարգավիճակի եւ ընդհանրապես Անդրկովկասի հայության անվտանգության հեռանկարները: Միաժամանակ բարեփոխումներն արվեցին չափազանց մեծ տնտեսական կորուստների, ժողովրդի աղքատացման եւ զանգվածային արտագաղթի ֆոնի վրա: ԽՍՀՄ-ի փլուզման եւ խորհրդային տնտեսական կապերի խզման, շրջափակման եւ քաոսային կերպով դեպի շուկա անցնելու հետեւանքով երկիրը կորցրեց իր համախառն արտադրանքի երկու երրորդը: Այսօր ներմուծվող ապրանքների ստացումը բավարարվում է ոչ այնքան արտահանման կամ ուղղակի ներդրումների շնորհիվ, որքան հիմնականում պարտք առաջացնող պետական արտաքին ֆինանսական օգնության եւ արտագաղթած հայության դրամական փոխանցումների հաշվին: Առկա իրավիճակը չի նպաստում ժամանակակից արտադրողական սեկտորի վերածննդին, եւ հետեւաբար, նոր մրցունակ տնտեսության ձեւավորմանը: Այս պատճառով ժողովրդի զգալի մասը դեռ մնում է գործազրկության եւ աղքատության ճիրաններում:

Այլ կողմից, սփյուռքը, տարբեր պատճառներով, դեռ չի մասնակցում հայության համար բախտորոշ հարցերի լուծմանը: Առանձին հայրենասեր եւ մեծ միջոցների տեր անձանց կողմից տրամադրվող օգնությունը եւ ստեղծվող ներդրումային հիմնադրամները մնում են դեռ եզակի քաջալերող քայլերի սահմաններում: Այսինքն՝ սփյուռքահայերի ներուժի միայն մի փոքր մասն է օգտագործվում Հայաստանում եւ Արցախում: Մինչդեռ սփյուռքի հոծ մասը դեռեւս հեռու է մնում հայրենիքից եւ բավական արագ ենթարկվում ձուլման, հատկապես զարգացած երկրներում: Այսպիսով, թուլանում է նրանց ոչ միայն իրական, այլեւ հոգեկան կապը Հայաստանի եւ Արցախի հետ: Միեւնույն ժամանակ, հայապահպանման մեջ մեծ հաջողությունների հասած լիբանանահայ եւ պարսկահայ գաղութները վերջին տասնամյակներում իրենցից անկախ պատճառներով ծանր փորձությունների ենթարկվեցին եւ բավական նվազացան:

Հայաստանն ինքը պետք է մեծ դեր խաղա սփյուռքը ներգրավելու հարցում: Չնայած ղեկավարության մեծ մասն ընդունում է երկքաղաքացիության անհրաժեշտությունը, այդ օրենքը մինչեւ հիմա չի ընդունվել Ազգային ժողովի կողմից: Մինչդեռ մտցնելով այդ օրենքի մեջ միայն Հայաստանի հողի վրա ընտրելու իրավունքը (բացառությամբ դիվանագետների) եւ առնվազն մեկ տարվա Հայաստանում ապրելու պահանջը կարող է հանել խորհրդարանի անդամների մտավախությունները: Այլ կողմից, սփյուռքահայերի հիմնական մտահոգությունը տեղական իշխանությունների ու գործընկերների չարաշահումներից պաշտպանվելու իրական հնարավորության եւ իրավական դաշտի բացակայությունն է: Առաջին ճիշտ դասական որոշումները եւ նրանց ռեալ կիրառումը կարող են այստեղ հզոր խթանի դեր խաղալ: Դեռ շատ անելիք կա նույնպես սփյուռքի մշակութային եւ ինֆորմացիոն պահանջները լրացնելու ասպարեզում:

Ինչ վերաբերում է հայության շահերն ամբողջ աշխարհում պաշտպանելու հարցին, ապա հաջողություններն այստեղ դեռ սահմանափակվում են ԱՄՆ-ի հայկական ասամբլեայի լավ կազմակերպված լոբբիստական գործունեությամբ եւ Եվրախորհրդում ու որոշ եվրոպական խորհրդարաններում Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ բանաձեւերով:

Այսպիսով, միջհայկական տնտեսական, մշակութային եւ ինֆորմացիոն կապերը դեռեւս խիստ թերզարգացած են:

Համաշխարհային հայկական ասամբլեայի անհրաժեշտությունը եւ նպատակները

Վերը նշված հայության դժվարությունները կարող են զգալի չափով հաղթահարվել, եթե հայրենիքն ու սփյուռքը ճիշտ օգտագործեն եւ վերջապես միավորեն իրենց էությամբ փոխլրացնող ներուժերը: Եթե Հայաստանի մշակութային եւ արդյունաբերական կուլտուրան տնտեսապես զարգացած երկրներում ապրող սփյուռքահայերի քաղաքական եւ տնտեսական կուլտուրայի հետ միաձուլվեն, ապա համաշխարհային տնտեսության պատմության մեջ կարող է մտնել եւ «հայկական հրաշք» հասկացությունը:

Այդ գործընթացը սկսելու համար ներկա խորհրդաժողովի օրակարգում պետք է ընդգրկվի սփյուռքը հայրենիքին միացնող դեմոկրատական մեխանիզմ ստեղծելու հարցը: Այդ մեխանիզմը կարող է ստանալ համահայկական խորհրդարանի եւ որոշ գործադիր ֆունկցիաներ կատարող մարմնի ձեւ: Հեղինակն առաջարկում է այդ մարմինն անվանել Համաշխարհային հայկական ասամբլեա (ՀՀԱ):

Բաղկացած լինելով Հայաստանի եւ Արցախի խորհրդարանների, ինչպես նաեւ սփյուռքահայ համայնքային խորհուրդների կողմից ընտրված պատգամավորներից, ՀՀԱ-ն կարող է դառնալ միջհայկական կոնսենսուսի (համաձայնության) ձեւավորման ամենահեղինակավոր կենտրոնը: Նրա հիմնական մարմինը՝ ՀՀԱ-ի գլխավոր համագումարը, պետք է 2 տարին մեկ բանաձեւեր եւ առաջարկություններ ընդունի՝ կապված հայության ամենակարեւոր խնդիրների հետ: Կարծում ենք, որ այդ որոշումները պետք է ընդունվեն կամ կոնսենսուսով, կամ ձայների 2/3-ով: Դառնալով հայության միավորման հիմնական օղակը՝ ՀՀԱ-ն կոչված կլինի ամուր հիմքեր ստեղծել հայության անվտանգության, զարգացման, հայապահպանման եւ Հայ դատի գործընթացների ռեալ առաջխաղացման համար:

Հետագայում հարկավոր է նաեւ մտածել, թե ինչպես ՀՀԱ-ի հաստատվելուց եւ որոշակի ձեւով հասունանալուց հետո նրա համակարգման եւ ընդհանուր վերահսկողության շրջանակներում դնել սփյուռքից դեպի Հայաստան եւ Արցախ եկող միջոցները, ինչպես նաեւ Հայաստանի մշակութային օգնությունը սփյուռքին:

Վերը նշված նպատակներին հասնելու համար անհրաժեշտ է, որ սեպտեմբերյան խորհրդաժողովը դառնա համահայկական համաձայնության բերող մեխանիզմի կառուցման սկիզբը:

Սփյուռքի համայնքային խորհուրդներից դեպի Համաշխարհային հայկական ասամբլեա

Սփյուռքահայերն ապրում են հիմնականում ժողովրդավարական երկրներում: Որպես տվյալ երկրի քաղաքացիներ, նրանք մասնակցում են այդ երկրի ներկայացուցչական մարմինների ընտրություններին, սակայն որպես համայնքի անդամներ դեռեւս չեն ստեղծել իրենց ամբողջ համայնքը ներկայացնող եւ նրա ընդհանուր նպատակներին ծառայող խորհրդարանի տիպի մարմին: Նրանք կամ հարում են ավանդական եկեղեցական, կուսակցական, բարեգործական, մշակութային եւ այլ կազմակերպությունների, կամ ուղղակի դուրս են մնում համայնքային կյանքից: Ինչ վերաբերում է համայնքները ներկայացնող տեղական միություններին, ապա նրանք հաճախ համայնքի փոքրաթիվ անդամների կողմից ընտրված կոմիտեներ են, որոնք վերը նշված ավանդական կազմակերպությունների կողմից ընկալվում են որպես իրենց կարգի միություն, այլ ոչ թե ամբողջ համայնքը ներկայացնող մարմին: Այսպիսով ստացվում է, որ արդեն բավական ժամանակ Հայաստանը եւ Արցախն ունեն ներկայացուցչական ժողովրդավարություն, մինչդեռ սփյուռքահայերը դեռեւս չեն կազմել իրենց համայնքների իրապես ներկայացուցչական մարմինները: Այս թվացող պարադոքսն ունի իր իրական պատճառները: Մասնակցելով իրենց համապատասխան պետությունների օրենսդիր մարմինների ընտրություններին, սփյուռքահայերը գուցե համարում են, որ եղած հայկական կազմակերպությունները բավարարում են համայնքի պահանջները: Սակայն պատմությունը ցույց է տալիս, որ դարասկզբին որոշ մեծ համայնքներում ստեղծված ազգային խորհուրդները մեծ դեր խաղացին հայության միավորման եւ պաշտպանության գործում: Ոչ պակաս դեր կարող են կատարել ազգային խորհուրդները ներկայիս սփյուռքի համայնքների կյանքում: Այսօր ամեն մի հայ համայնքում մեծ պահանջ կա՝ ստեղծելու իրապես ներկայացուցչական մարմին, որը կընտրվի ուղղակի եւ գաղտնի քվեարկությամբ համայնքի բոլոր անդամների կողմից: Նա կարող է պաշտպանել տվյալ համայնքի ընդհանուր շահերը՝ ոչ մի կերպ չհակասելով ավանդական կազմակերպությունների գործունեությանը:

ՀՀԱ-ի Հայաստանի եւ Արցախի ներկայացուցիչները նույնպես պետք է ընտրվեն համապատասխան խորհրդարանների անդամների թվից: Դա ավելի է ընդգծում սփյուռքում ներկայացուցչական մարմինների՝ Ազգային խորհուրդների ստեղծման անհրաժեշտությունը:

Համոզված ենք նույնպես, որ ՀՀԱ-ի պատգամավորներ ընտրելու անհրաժեշտությունը նոր լիցք է հաղորդում սփյուռքում իրապես ներկայացուցչական մարմիններ ստեղծելու գաղափարին: Պարզ է, որ այս դեպքում համայնքային խորհուրդների ստեղծումը պետք է նախորդի ՀՀԱ-ի ձեւավորման գործընթացին:

Համաշխարհային հայկական ասամբլեայի առաջարկվող կառուցվածքը

Ինչ վերաբերում է ՀՀԱ-ի կառուցվածքին, ապա պետք է օժտված լինի օրենսդիր եւ գործադիր մարմինների հատկանիշներով: Խորհրդաժողովի մասնակիցների դատին ենք ներկայացնում հետեւյալ նախնական կառուցվածքը.

ա) **ՀՀԱ-ի գլխավոր համագումար.** ՀՀԱ-ի գերագույն մարմին, որը գումարվում է երկու տարին մեկ Երեւանում կամ ասամբլեայի կողմից ընտրված այլ վայրում: Քննարկում է հայության հիմնահարցերը եւ ձայների որակյալ մեծամասնությամբ (2/3) ընդունում է համապատասխան բանաձեւեր:

Միաժամանակ, գլխավոր համագումարը հաստատում է ՀՀԱ-ի մաս կազմող մարմինների առաջարկած որոշումները եւ բանաձեւերը, ընտրում է ղեկավար խորհրդի անդամներին եւ գործադիր հանձնաժողովի գլխավոր քարտուղարին:

Կարեւոր է նույնպես մտածել ՀՀԱ պատվիրակների թվի մասին: Հայաստանի բնակիչները կազմում են հայության գրեթե 40 տոկոսը: Միաժամանակ, Հայաստանի խորհրդարանը բաղկացած է 131 պատգամավորներից, եւ եթե համաձայնենք, որ վերջինները որոշեն ՀՀԱ-ում ներկայացնել Ազգային խորհրդի պատգամավորների 1/2-ը, ապա ՀՀԱ պատվիրակների թիվը պետք է լինի շուրջ 200:

Հիմնականում, յուրաքանչյուր պատվիրակ պետք է ներկայացնի հայության որոշակի տոկոս: Համայնքները, որոնց ընտրողների թիվը սահմանված նվազագույն քվոտայից ցածր է, ընտրությունների համար պետք է միավորվեն իրենց տարածաշրջանի այլ համայնքների հետ:

բ) **ՀՀԱ ղեկավար խորհուրդ.** հանդիսանում է ՀՀԱ ղեկավար մարմինը, որը գլխավոր համագումարին առաջարկում է ՀՀԱ-ի գործունեության ընդհանուր ուղղությունները եւ զեկույցներ է ներկայացնում համագումարին: Ղեկավար խորհրդի հերթական նիստերը գումարվում են ամեն տարի, իսկ արտակարգ նիստերն՝ ըստ անհրաժեշտության: Պետք է կազմված լինի համագումարի մշտական հանձնաժողովների նախագահներից, գործադիր հանձնաժողովի անդամներից, վարչությունների եւ տարածաշրջանային ճյուղերի տնօրեններից:

գ) **ՀՀԱ-ի գործադիր հանձնաժողով.** իրականացնում է ՀՀԱ-ի քաղաքականությունը՝ ղեկավար խորհրդի որոշումներին համապատասխան: Պետք է կազմված լինի ղեկավար խորհրդի նախագահից եւ փոխնախագահներից, գլխավոր քարտուղարից, գանձապահներից եւ տարածաշրջանային ճյուղերի ղեկավարներից:

ՀՀԱ անձնակազմի (քարտուղարության) աշխատանքը գլխավոր քարտուղարի պատասխանատվությունն է: Նա գործադիր հանձնաժողովին ներկայացնում է նաեւ բյուջեին եւ ֆինանսներին վերաբերող խնդիրները: Նա նույնպես պետք է ունենա իրավունք կազմելու տարբեր հանձնաժողովներ հեղինակավոր անձերից եւ նրանց ներկայացնի ղեկավար խորհրդին հաստատման համար:

ՌՈՒԲԵՆ [illegible]
ՄԱԿ-ի փորձագետ
Ժնեւ, 1999 թ. օգոստոս

Հոդվածում հեղինակն արտահայտում է իր անձնական կարծիքը, որը կարող է չհամընկնել իր կազմակերպության (ՄԱԿ) պաշտոնական դիրքորոշման հետ:

Առաջարկություն Հայաստան-Սփյուռք համաժողովին

Առաջիկա օրերին կայանալիք Հայաստան-Սփյուռք համաժողովին խնդրում ենք համայն հայության անունից մեկ ընդհանուր փաստաթուղթ ընդունել հետեւյալ հարցերի շուրջ.

1. Հայաստան-Թուրքիա բարիդրացիական հարաբերությունները հաստատելու համար «Ուղերձ» հղել Թուրքիայի նախագահին՝ նշելով Թուրքիայի կողմից Հայոց եղեռնը ճանաչելու անհրաժեշտությունը, հիմք ընդունելով Հայաստանի եւ Սփյուռքի մամուլում բազմիցս հրապարակված մեր միության նմանօրինակ փաստաթուղթը:

2. Հրապարակել «Հայտարարություն ԼՂՀ կարգավիճակի մասին», հիմք ընդունել այդ հարցի լուծման համար Ադրբեջանի կիրառած հայերի ցեղասպանության փաստը, այլ ոչ թե եղանով ջրի վրա գրված ազգերի «ինքնորոշման» իրավունքը:

Սույն փաստաթղթի մեջ անհրաժեշտ է ձեւակերպել նաեւ, այսպես կոչված, գրավված տարածքները Ադրբեջանին վերադարձնելու հարցը՝ նշելով, որ մեր կողմից ոչ մի գրաված տարածք չկա, որ Արցախը իր տարածքից իրեն վերադարձնելու դեռ շատ ավելի խնդիր ունի, առնվազն Շահումյանը, Գետաշենը, Գանձակը, որտեղ անընդմեջ հայությունը ցեղասպանության է ենթարկվել: Հետեւապես, տարածքային հարցերը Ադրբեջանի հետ պետք է լուծվեն մեկ ընդհանուր կոնտեքստում, որի հիմքում պետք է դրվի թուրք-բոլշեւիկյան բռնությամբ Հայաստանից անջատված բոլոր տարածքները օրինական տիրոջը վերադարձնելու հարցը:

3. 1915 թ. հետո մինչեւ այսօր մենք՝ հայերս, ցեղասպանության փաստերը իրավաբանական ուժ ունեցող փաստաթղթերով չենք ձեւակերպել՝ դրանք միջազգային դատարան ներկայացնելու, հանցագործներին պատժելու եւ վնասները հատուցելու համար: Փոխարենը հրապուրվել ենք նրանով, որ աշխարհի որեւէ պետություն բարեհաճում է ճանաչել Հայոց եղեռնը, եւ դրանում ենք տեսնում Հայկական հարցի լուծումը, որն ինքնախաբեություն է ու ժամանակի կորուստ:

Ուստի, անհրաժեշտ է Հայաստանի կառավարության մակարդակով եւ համայն հայության ընդերքում գործող հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունների աջակցությամբ անհապաղ դատաքննչական կենտրոն ստեղծել, որը ձեռնամուխ լինի հայոց ցեղասպանության փաստերը, ներառյալ Ադրբեջանի իրականացրած նման ակտերը իրավաբանորեն ձեւակերպմանը՝ միջազգային դատարան ներկայացնելու համար:

Հուսով ենք, որ բոլոր այս հակասությունները կհարթվեն Հայաստան-Սփյուռք համաժողովի միացյալ ոգով ու, ի վերջո, Հայկական հարցի լուծման համար համայն հայության անունից մեկ ընդհանուր փաստաթուղթ կընդունվի, որը կդրվի Հայաստանի արտաքին քաղաքականության հիմքում:

4. ՄԱԿ-ի առջեւ հարց բարձրացնել, որպեսզի աշխարհի պետությունները, ի վերջո, կատարեն Ցեղասպանության կանխարգելման 1948 թ. դեկտեմբերի 9-ի Կոնվենցիայի 5-րդ հոդվածի պահանջը եւ իրենց քրեական օրենսգրքերում հատուկ հոդվածներ նախատեսեն ցեղասպանության հանցագործներին պատժելու համար:

ՍԱՄՎԵԼ ՊՈՂՈՍՅԱՆ
Ցեղասպանության դեմ պայքարող պատերազմի եւ աշխատանքի վետերանների միության նախագահ

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

Էսքիլոս չիմացողները պակասավոր էին

Շեքսպիրի ամենախոր գործերից մեկն է այս: Ոչ մեկը հեղինակի ողբերգություններից չունի այն նախնադարյան աղը, որ սեփականությունն է այս բազմահրատուր գործի:

Հին է սա նույնչափ, որչափ նախամարդն է հին:

Մի հոյակապ գործ է սա, որի տեսողությունն ավելի սուր է եւ խոր, հետեւաբար եւ անսահմանորեն հին, քան մարդու ճանաչումը մարդուց, մի օղակ վերջապես, որ մարդու գոյության անհայտ երջանները կապում է այսօրվան: Ահա թե ինչու դժվար է ու երկբայելի թատերգություն

կան վիճակի պատասխանատվությունը փնտրում է մարդու մեջ: Ըստ նրա, անհասն է միշտ հանցավոր իրեն պատահած դժբախտության համար, թեկուզ իրավաբանական տեսակետով հանցավորը ինքն էլ չլինի: Ընդունիր այդ կամ ոչ, սիրելի ընթերցող, բայց եթե տրամադիր ես եղել հավատալ ինձ, հավատա, որ ճշմարտություն է այդ:

... Ասում են, Սիցիլիայի ծովահենները հաճախ բաց ծովում գերի էին բռնում աթենացիներին իրենց նավերով ու փոխանակ փրկագնի, այդ կիսավայրենի ավազակները պահանջում էին գերիներից Էսքիլոսի գործերից կարդալ: Իմացողներին բաց էին թողնում, իսկ չիմացողներին կապում իրենց նավերի կայմե-

կաները (եւ միայն անցյալի՞ արդյոք) փորձել են եւ երբեմն էլ հաջողել պարտադրել մարդուն իրենց տեսությունը որպես անհողդողդ ու մերկ ճշմարտություն եւ հաճախ անտարբեր անցնել աշխարհով, առանց իսկ մտածելու, թե մինչեւ ո՞ւր հասան նրանք մարդկային հոգու հետախուզության անվերջանալի ճանապարհին եւ թե ի՞նչ արդյունք տվեց մարդուն մարդագիտությունը... կամ տվե՞ց արդյոք արդյունք: Շեքսպիրը միակն է, որ թատերաբեմում հայտլիացնելով մարդուն՝ մերկացրեց ու անդամազննեց նրան իր իսկ առաջ, ուղեկորույս մարդուն հորդորելով ինքնակամ գտնել իր շավիղները: Եվ դա ներշնչմամբ միայն, առանց պարտադրելու: Եթե անցյալի փիլի-

Հզորը

Հայ բեմի ամենապայծառ դեմքերից մեկի՝ Վահրամ Փափազյանի մասին այնքան հուշեր, մենագրություններ, ուսումնասիրություններ են գրվել, որ այլեւս գրելու տարածք չի մնացել անգամ բազմավաստակ արվեստաբանների համար: Հրաշալի ուսումնասիրություններ ունի ինքը՝ Վահրամ Փափազյանը, որոնք ոչ միայն թատրոնի, Շեքսպիրի, իր հայերին են, այլեւ՝ բոլորիս: Ու հոբելյաններ պետք չեն նորից Փափազյան կարդալու համար: Եվ բնավ էլ անցած ժամանակների մասին ասված խոսքեր չեն: Այսօր, այս ժամին, նաեւ վաղը մեզ պետք են: Չծուլանանք: Կրկին կարդանք Վահրամ Փափազյանին:

Ս. Գ.

անվանել նման գործը եւ անցնել կողքով, որովհետեւ սա դիցաբանություն է ավելի շուտ, քան հասարակ մարդաճանաչում եւ, կարծես, գրված է ոչ թե ընդամենը չորս հարյուր տարի առաջ, այլ քանչորս դար մեզնից առաջ, կիսով չափ ավազի մեջ թաղված հին սֆինքսի նման, որի աչքերին ոչ մի Էդիպոս չկարողացավ նայել, իսկ եթե հանդգնեց նայել, կործանվեց հավիտյան եւ անվերադարձ...

Երկու հայր ենք տեսնում գործի մեջ: Մեկն ինքնակալ արքա եւ ոչ մի կոնտրոլի ենթակա չէ, բացի սեփական կամքից: Արքա լինելը պատճառ եւ արգասիք չէ նրա բնավորության, բնավորությունն այդ ժառանգել է մոր արգանդից ծնվելուց առաջ, եւ ծերունի արքան մինչեւ գերեզման ենթակա է այդ բնավորության: Այլ արդարացում, ինչպես եւ բացատրություն անհնարին է գտնել նրա անձնավորության ու վարքագծի համար, եւ միայն իրեն պարտադրված ընկերային վիճակի խաթարումից կարող է ենթարկվել նրա բնավորության փոփոխման: Ու թերեւս հարց է, արքա լինելու հանգամա՞նքն է արդյոք, որ մարդուն դարձնում է մարդկությունից դուրս մի էակ, թե՞ արքայի մարդկայնությունն է, որ նույն այդ արքային դարձնում է անխուսափելի քարիք եւ պատիժ իր բազակիր մարդու նկատմամբ: Նա դառնում է աշխարհին ու մարդկանց ի ծնե գահակալի օրենքով, եւ այդ է նրա մեծագույն դժբախտությունը...

... -Լիր, Լիր, ծեծիր սեփական բռունցքով
Դուռը քո դատողության, գլուխդ թշվառ,
Որ հանդուրժեց խելքին հեռանալ այստեղից,
Եվ խելագարությանը տանուտեր դառնալ...

Եվ այսպիսով, Շեքսպիրը, ըստ իր փիլիսոփայության, մարդու սեփա-

րից, որպես պակասավոր, հետեւաբար եւ վտանգավոր մարդիկ: Նույն միջոցառումը որոշ փոփոխությամբ չէ՞ր կարելի արդյոք կիրառել եւ մեր օրերին, գոնե հետեւողական լինելու համար, առանց գործը կախաղանի հասցնելու, իհարկե, համոզող պարտադրությամբ մեր երիտասարդությանը սովորեցնել սիրել Շեքսպիրը առհասարակ եւ մասնավորապես նրա «Լիրը»: Այդ ձեռնարկը կբարելավեր մեր երիտասարդների բարքերը, գեղագիտական ճաշակ կիրառեր նրանց մոտ: Դա կլիներ մի յուրատեսակ բարոյական բաղնիք, որովհետեւ հասուն մարդիկ դժբախտաբար այնպես են կեղտոտվում կյանքի առօրյայից, որ հազիվ թե նման բաղնիքը կարենա նրանց վերադարձնել իրենց նախկին մաքրությունը:

«Լիր արքա»

«Ինքս ինձ համար մի ամբողջ տիեզերք եմ»

... Մարդուն բացատրելու նկրտող անցյալի բոլոր բարձրաճակատ հու-

սոփայության մեջ մարդը հետեւում էր մի գերագույն պատգամի եւ զգուշանում անկումից, ապա Շեքսպիրի շնորհիվ մարդը ընկավ եւ անկումով ըմբոստելուց հետո նախորդների պատգամը, ինքը որոնեց իր շավիղները եւ գտավ:

Արդ, հարց է ծագում, գիտե՞ր ինքն արդյոք այդ, եւ եթե անգիտակ էր իր համապարփակ հանճարին եւ իր արածին, ապա ինչո՞ւ արեց այդ կամ ի՞նչ հետապնդեց:

«Ինչու»-ն այս պատասխան չունի...

... Եղել են մարդիկ, եւ ծանրախոհ մարդիկ, որոնք տրտնջացել են, գրեթե բողոքել, թե ինչո՞ւ բանալ մարդու աչքերը, ինչո՞ւ նրան բերել դեմ հանդիման սեփական ճակատագրին, քանի որ անտարբեր բնության խավարում նա ժամանակավոր մի ծաղիկ է միայն եւ անդորր տգիտությունը նրա միակ երջանկությունը: Սակայն ի ծնե կույրն իսկ ըմբռնում է Արեւը եւ կարոտ է լույսին, եւ այդ կարոտը չէ՞ արդյոք նրա կյանքի իմաստը: Ահա այդ իմաստն է, որ հեղինակը բացատրում է հանդիսատեսին երկու թիզ տարածություն ունեցող բեմերից, որոնք իրենց փոքրությամբ իսկ անսահման են, ինչպես անսահման է մարդու ձգտումը, մտքի սլացքը, արվեստով ապրել եւ տառապել կարենալու նրա գերագնիվ կարողությունը: Եվ մարդու երջանկության պահանջին հագուրդ ու գոհացում տալու համար չէ՞ր արդյոք, որ հեղինակն ստեղծեց այս գործը...

Սակայն Շեքսպիրն իր «Համլետ»-ով տիեզերքը դնելով մարդու մեջ, ակամայից այդ հավիտենական անծանոթի չափն ու որակը կապում էր նույն այդ մարդու հոգեկան որակի հետ: Ահա թե ինչու Համլետի շրթերով նա ասում է. «Ինքս ինձ համար մի ամբողջ տիեզերք եմ»: Ուրեմն ինչքան մարդ՝ այնքան տիեզերք...

«Համլետն ինչպես տեսա»

Պ.Հերունի. «...Պատմությունը կարիք ունի վերանայման»

ԵՐԵՎԱՆ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Խորհրդային իշխանության օրոք գիտնականները միշտ կրկնել են այն տեսակետը, թե Ուրարտուն հայկական պետություն չէ, ինչում յարաջար սխալվում են, -ասաց ակադեմիկոս Պարիս Հերունին՝ սեպտեմբերի 17-ին ԱՐՄԵՆՊՐԵՍԻ մամուլի սրահում «Նոր երկիր, նոր երկինք» միջազգային հիմնադրամի՝ Հայաստանում նոր հազարամյակի առաջին կառույցին նվիրված մամլո ասուլիսում:

Հանրաճանաչ ռադիոֆիզիկոսն այս հայտարարությունն արեց՝ հիմնվելով վերջին տարիներին Սիսիանի Քարահունջ կոչվող տարածքում իր կատարած հետազոտությունների վրա: Այստեղ կան ծայրաքեկորներ, որոնց վրա բացված անցքերն ուղղված են հորիզոնի տարբեր կողմեր ու երկինք, ինչպես հավաստիացրեց ակադեմիկոս Հերունին, գիտարշավների արդյունքում պարզվել է, որ այս տարածքում եղել է Աստծո տաճար, որը ներառել է ժամանակի աստղադիտարան եւ համալսարան: Ըստ աստղագիտական մեթոդների, հաշվարկվել է, որ այդ տաճար-աստղադիտարանը ակտիվ գործել է 7500 տարի առաջ՝ անխափան մնալով 5500 տարի:

Քարահունջում կիրառված չորս անկախ աստղագիտական մեթոդներից յուրաքանչյուրը ցույց է տվել միեւնույն արդյունքը: Ըստ ակադեմիկոսի, այս հայտնագործությունն ունի հեղափոխական նշանակություն ոչ միայն Հայաստանի, այլեւ համայն մարդկության համար: Այս ամենը, ըստ Պ.Հերունու, վկայում է, որ հայերը 7500 տարի առաջ արդեն ունեցել են ակտիվ զարգացած քաղաքակրթություն, որից էլ ակադեմիկոսը ենթադրում է, որ այդ քաղաքակրթությունն ունեցել է 15-20 հազար տարվա պատմություն:

Այս ուսումնասիրություններից հետո, ակադեմիկոս Հերունին վստահաբար հերքում է այն թեզը, թե հայ ժողովուրդը ձեւավորվել է ուրարտական պետությունից հետո, ընդամենը մեր թվարկությունից առաջ 6-7-րդ դարերում եւ գտնում է, որ հայ ժողովրդի պատմությունը աղավաղված է եւ կարիք ունի վերանայման:

ՄՏՔԻ ՏՈՆ

Ափսոս չեմ ապրի այն օրը, երբ...

Մշակութային խորհրդարանի (նախագահ Արեւշատ Ավագյան) երկար սպասված հյուրն էր աստղաֆիզիկոս-ակադեմիկոս, գրող, նկարիչ Գրիգոր Գուրզադյանը (թերեւս նրան ներկայացնելու կարիք չկա):

- Յուպիտերի վրա մարդը կշռում է մոտ 2 տոննա, Վեներայի վրա 600 աստիճան տաքություն է, ուրեմն կենդանություն չի կարող լինել (չնայած մթնոլորտ ունի): Ամերիկացիները ծրագրել էին 2001 թվին Մարսի վրա քաղաք հիմնել (ծրագրված էր 50-60 թռիչք), բայց հետաձգեցին: Վերջերս հաստատվեց Մարսի վրա ջուր լինելու ենթադրությունը (հայտնաբերվել է սառույցի ձեւով): Իսկ եթե ջուր կա, ուրեմն բոլոր հարցերը կլուծվեն: Լուսինը շատ շուտ է սառել եւ ինչպես որ եղել է, այնպես էլ կա: Ամերիկացիները շատ բաներ չեն հրապարակում. օրինակ ես համոզված եմ, որ Լուսնի վրա բյուրեղացած աղամանդ կա, գուցեեւ ոսկու հատիկներ: Այնտեղ սովորական մարդը ոտք չի դրել, բալանչիններ չեն գնացել,- ամփոփեց բանախոսը մի քանի ժամ տեւած զրույցը, որ աննկատ անցավ բոլորի համար:

Իսկ թեման տարողունակ էր՝ անսկիզբ, անվերջ, անըմբռնելի տիեզերքն էր եւ այն դույզն ինչ հասկանալի, ընկալելի դարձնելու մարդկության անզոր ու զորեղ փորձերն էին եւ տարբեր դարերի հանճարեղ հայտնագործությունները: Մի անգամ եւս խոսվեց հայտնի ու անհայտ, մշտապես զարմանք շարժող ճշմարտությունների մասին: Պարզվեց, որ ԱՄՆ-ում գիտության մեջ ներդրած 1 դոլարը բերում է 7-ի շահույթ (նախկինում ավելին էր), որ ամենամոտ գալակտիկան 1 միլիոն լուսնաշարի հեռու գտնվող Անդրոմեդան է, իսկ վերջին հայտնաբերվածը՝ 15 միլիարդ լուսնաշարի հեռավորություն ունի: Բազմաթիվ գիտական ու ոչ գիտական հետաքրքիր հարցեր ստացան սպառիչ պատասխաններ եւ հասկանալի էր ներկաների անհանգստությունը՝ հերթական հարցի հեղինակը լինել, չէ՞ որ նման առիթն ու հանդիպումը եզակի է: Եվ վերջինիս մասին պատմելն էլ, թող ներվի՝ «անիմաստ», քանզի պետք է անմիջական մասնակիցը լինել, երբ միաձուլվում են գիտականի եւ զգայականի գունեղ աշխարհները: Այդուհանդերձ՝ ե՞րբ կլուծվի Հայաստանի էներգիայի գերխնդիրը հարցին Գ. Գուրզադյանը պատասխանեց.

- Ամենաուշը՝ 2008-2010 թթ. Հայաստանը կդառնա էներգակիր երկիր եւ ափսոսում եմ, որ չեմ ապրի այն օրը, երբ կփակվի Հայաստան մտնող գազամուղի վերջին ծորակը, կամ չի օգտագործվի ներկրված նավթն ու այլ էներգակիր:

Չնայած հանդիպումը տեւեց 3 ժամ, այդուհանդերձ, ՆԱՍԱ-ի ամերիկյան տիեզերական հետազոտությունների կենտրոնում եղած խորհրդային միակ գիտնականը (այդպես նրան անվանել էր ամերիկյան պարբերականներից մեկը) չհասցրեց խոսել ինչպես այդ, այնպես էլ հայաստանյան երիներանց ծաղիկներից ծնված իր արվեստի եւ շատ ընթերցողների հետաքրքրությունը շարժած «Կաքավաբերդի առեղծվածը» գրքի, «Սալյուտ-6» տիեզերանավի գերության, գաղտնազերծվող տեղեկատվության (նաեւ մարդկանց) հարցերի մասին, իսկ թվածը՝ միայն հարցերի փոքր մասն էր կազմում...

ԳՈՀԱՐ ԱՐՇԱԿՅԱՆ

ՄՐՑՈՒՅԹ

2000 թվականին՝ Չինաստան

Չինաստանի ժողովրդական Հանրապետության կազմավորման 50-ամյակի առթիվ Չինաստանի կառավարությունը հայտարարել էր գիտակների մրցույթ: Մրցույթին մասնակցելու ցանկություն էին հայտնել 600 մարդ, որոնցից առաջադրված 50 հարցերին պատասխանել են 229-ը, իսկ մրցանակների են արժանացել 67-ը: Գլխավոր մրցանակը՝ այց Չինաստան, նվաճել են Անահիտ Պարսյանն ու Կարինե Սահակյանը, որոնցից մեկը, ըստ վիճակագրության, մեկնելու է Չինաստան: Ինչպես նշեց Հայաստանում Չինաստանի դեսպան Չժո Չժաուշոնը, մրցույթում մրցանակի է արժանացել նաեւ 82-ամյա մի կին: Չինաստանի հետ մեր մշակութային կապերը մեծ ծավալներ կստանան առաջիկա միջոցառումների ժամանակ, որոնք նվիրվելու են Չինաստանի ժողովրդական Հանրապետության 50-ամյակին: Մրցույթի կազմակերպչական աշխատանքներն իրականացրել է արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապերի ընկերության փոխնախագահ Համիկ Պողոսյանը, որն էլ դեսպանի հետ շնորհակալություն հայտնեց մամուլի ներկայացուցիչներին: Չինաստանի դեսպանը հուշանվերներ հանձնեց մամուլի ներկայացուցիչներին:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ԱՍՏՂԵՐԻ ԿՅԱՆՔԻՑ

Բրյուս Ուիլիսը Տորոնտոյի միջազգային կինոփառատոնում ներկայացնում է իր նոր ֆիլմը «Չեմպիոնների նախաճաշը»: Գլխավոր դերերում նկարահանվել են նաեւ Նիք Նոլթը, Վիկի Լեւիսը:

Նորաձեւության տան գլխավոր բաժնետեր Ֆրանկո-Լուիս Վիյյետոնը աշխատանքից հեռացրեց բաժնետեր Ինես դը լա Ֆրեսանժին, որին պատկանում էր բաժնետոմսերի 15 տոկոսը:

Բացվեց 31-րդ թատերաշրջանը

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Վերջին տարիներին մենք ապրում ենք ոչ թե թատերաշրջանի, այլ տարվա կտրվածքով, սակայն դա չի խանգարում, որ ամեն տարի պատրաստենք ամենաքիչը 3 ներկայացում», «Նոյյան տապանի» թղթակցի հետ զրույցում հայտնեց Երեւանի Հրաչյա Ղափլանյանի անվան դրամատիկական թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար Արմեն Խանդիկյանը թատրոնի 31-րդ թատերաշրջանի բացման օրը՝ սեպտեմբերի 17-ին:

Նա նշեց, որ այս տարվա մայիսին արդեն պատրաստ էր Մոլիերի «Ակամա բժիշկ» ներկայացումը, որի հովանավորն էր Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպանատունը: Պատրաստ է նաեւ Պերճ Զեյթունցյանի «Հիսուս նազովրեցին եւ նրա երկրորդ աշակերտը» պիեսը, որի պրեմիերան տեղի կունենա հոկտեմբերի 22-ին, 23-ին եւ 24-ին: Իսկ Ամանորին, ինչպես միշտ, կպատրաստվի ներկայացում երեխաների համար: Ընդ որում, պրն Խանդիկյանի խոսքերով, երեխաների համար նախատեսված ներկայացումները ոչնչով չեն տարբերվում թատրոնի մյուս ներկայացումներից:

digitised by A.R.A.R.@

ՖՈՒՏԲՈԼ

Առաջատարների հաղթարշավը շարունակվում է

Ֆուտբոլի Հայաստանի բարձրագույն խմբի առաջնության 21-րդ տուրում առավել մեծ հետաքրքրություն էին ներկայացնում «Ցեմենտ»-«Երեւան» եւ «Շիրակ»-«Զվարթնոց» հանդիպումները, որոնցում ակնկալվում էր թեժ մրցապայքար:

ՀՀ չեմպիոն «Ցեմենտի» ֆուտբոլիստների համար «Երեւանի» հետ խաղը նոր գլխավոր մարզիչ Աշոտ Խաչատրյանի գլխավորությամբ թիմի պաշտոնական անդրանիկ ելույթն էր: Հետաքրքրությունը մեծ էր նաեւ նրանով, որ Աշոտ Խաչատրյանն անցյալ մրցաշրջանի մեկնարկում «Երեւանի» գլխավոր մարզիչն էր, որի ղեկը ներկայումս ստանձնել է Արամայիս Տոնոյանը: Բնականաբար, Աշոտ Խաչատրյանը լավ գիտենալով իր նախկին սաների հնարավորությունները, դրանից ելնելով էլ կառուցել էր «Ցեմենտի» խաղը: Նշենք, որ այդ խաղում դաշտի տերերի կազմում բացակայում էին Քուվեյթ մեկնած Հայկ Հակոբյանն ու Կարեն Ասատրյանը, ինչպես նաեւ վնասվածքներ ստացած Արամ Հայրապետյանն ու Արա Ոսկանյանը: Չնայած կազմի հետ կապված որոշ դժվարություններին, առաջին խաղակեսում «Ցեմենտը» խաղային եւ տարածքային զգալի առավելություն ուներ եւ կարողացավ մինչեւ ընդմիջում բացել հաշիվը: Շիրակ Սարգսյանի հարվածից հետո գնդակը դիպչելով Արսեն Այվազյանի ոտքին, հայտնվեց դարպասում: Հանգստից հետո երեւանցիներին որոշ չափով հաջողվեց հավասարեցնել խաղը: Հաջողության հասնելու լավ հնարավորություն կորցրեց Կախա Գոգոլաձեն, որը մեն-մենակ հայտնվելով դաշտի տերերի դարպասապահի դիմաց, վրիպեց: Իսկ ահա, Նորայր Հոխոյանն իր հնարավորությունն օգտագործելով, ամրապնդեց «Ցեմենտի» հաղթանակը:

Գյումրիում էլ բավական աշխույժ մրցակցություն ծավալվեց: «Շիրակը» հաղթեց խոշոր՝ 4-1 հաշվով, սակայն հաղթանակը դաշտի տերերին մեծ դժվարությամբ տրվեց: Հաշիվն անկյունայինի խաղարկումից հետո բացեց Կոլյա Եփրանոսյանը: Հանգստից հետո Կարեն Ալեքսանյանը երկրորդ անգամ ստիպեց հյուրերին խաղը վերսկսել դաշտի կենտրոնից: Թվում էր, թե խաղի ելքը վճռված է: Սակայն «Զվարթնոցի» ֆուտբոլիստները բնավ էլ չէին հաշտվել պարտության մտքի հետ եւ շարունակում էին դարպասը գրավելու ուղիներ փնտրել: «Շիրակի» դրությունը որոշ չափով բարդացավ այն բանից հետո, երբ երկրորդ դեղին քարտը ստանալով, խաղադաշտը թողեց կենտրոնական պաշտպան Հովհաննես Դեմիրճյանը: Հյուրերը Մհեր Ավանեսյանի շնորհիվ կրճատեցին հաշիվը եւ կարող էին նույնիսկ այն հավասարեցնել, սակայն Արթուր Քոչարյանը չիրացրեց 11 մ հարվածը. գնդակը դիպավ դարպասաձողին: Այդ պահը, փաստորեն, բեկումնային եղավ: Դաշտի տերերին կրկին հաջողվեց տիրել նախաձեռնությանը եւ Արա Ադամյանի ու Սամվել Նիկոլյանի խփած գոլերի շնորհիվ «Շիրակը» խոշոր հաշվով հաղթանակ տարավ:

Առաջատարների հաղթարշավը շարունակեց նաեւ «Արարատը», որը սեփական հարկի տակ հյուրընկալել էր ետնապահին՝ «Գյումրիին»: Խաղն ավարտվեց արարատցիների հաղթանակով՝ 5-1: «Արարատից» գոլերի հեղինակներ դարձան Հովհաննես Անտոնյանը (2), Արսեն Ավետիսյանը, Արշակ Ամիրյանն ու Գեորգի Անդրեասյանը: Արդեն երկրորդ հանդիպումն է, ինչ «Արարատի» կազմում բացակայում են լեգեոնականները:

Արդյունավետ խաղ է ցուցադրում «Կիլիկիան»: Նիկոլայ Ղազարյանի գլխավորությամբ անցկացրած 3 հանդիպումներում թիմը խփել է 10 գնդակ: Երեւում է, որ նոր մարզիչը դավանում է հարձակողական ֆուտբոլ՝ իր սաներին առաջադրանք տալով հաճախակի դիմել եզրային սուր ճեղքումների: «Դվինի» հետ խաղում ֆուտբոլասերներն ականատես եղան նման պահերի: Հատկապես ակտիվ էր առաջնության գլխավոր ռմբարկու Արման Քարամյանը, որը հաճախակի ձախ թեւով սլացիկ անցումներ էր կատարում: Հենց նման սուր ճեղքման շնորհիվ էլ 11-րդ րոպեին Արմանը մեն-մենակ հայտնվեց դարպասապահ Ֆելիքս Հակոբյանի դիմաց, խաբս տվեց նրան եւ երբ պատրաստվում էր խփել դարպասը, վերջինս վայր գցեց «Կիլիկիայի» հարձակվողին: 11 մ հարվածն իրացրեց Լեւոն Սարգսյանը: Մինչեւ ընդմիջում Արթուր Հովհաննիսյանը կրկնապատկեց հաշիվը: Երկրորդ խաղակեսի սկզբում «Դվինին» առաջին անգամ հաջողվեց լրջորեն սպառնալ դարպասին: Գագիկ Սուքիասյանը մեն-մենակ դուրս եկավ դարպասապահի դիմաց, բայց Կարեն Բաբայանը ետ մղեց հարվածը: Ողջ հանդիպման ընթացքում «Կիլիկիայի» առավելությունն ակնհայտ էր, որի արդյունքում դաշտի տերերը եւս 3 անգամ հասան հաջողության՝ 5-0: Աչքի ընկան Լեւոն Սարգսյանը, Սերգեյ Էրզրումյանն ու Արման Քարամյանը, որը խփեց առաջնությունում իր 14-րդ գնդակը:

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Արարատ	18	15	2	1	42-8	47
2. Շիրակ	18	14	1	3	51-20	43
3. Ցեմենտ	18	14	1	3	39-11	43
4. Երեւան	18	7	5	6	29-18	26
5. Էրեբունի	18	7	4	7	21-19	25
6. Զվարթնոց	19	7	4	8	27-26	25
7. Կիլիկիա	19	6	2	11	38-33	20
8. Դվին	19	2	1	16	16-65	7
9. Գյումրի	19	1	0	18	14-77	3

ԵՎՐԱԳԱՎԱԹ

Իսկ մրցավարները...

Անցկացվեցին ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության հիմնական անդրանիկ փուլի առաջին հանդիպումները:

ԱՊՀ երկրների թիմերից միայն Մոսկվայի «Լոկոմոտիվը» կարողացավ հաջողության հասնել, այն էլ՝ հյուրընկալվելիս: Դանիական «Լոնգբյու» թիմի հետ խաղի առաջին կեսում Իգոր Չուգայնովը եւ Դմիտրի Բուլիկինը երկու գնդի առավելություն ապահովեցին «Լոկոմոտիվին», բայց երկրորդ խաղակեսում դաշտի տերերը մեկ պատասխան գոլ խփեցին: Ռուսական մյուս թիմը՝ Սանկտ Պետերբուրգի «Զենիթը», ոչինչ չկարողացավ հակադրել «Բոլոնյային»: Սինյորին (2) եւ Վենտոլան խոշոր հաշվով հաղթանակ բերեցին հյուրերին: Ավելի ծանր պարտություն կրեց Թբիլիսիի «Լոկոմոտիվը»: Խաղավարտին վրացի մարզասերները ծափերով ուղեկցեցին ՊԱՕԿ-ին. իրոք որ՝ հույն ֆուտբոլիստները գեղեցիկ խաղ ցուցադրեցին: Նույնպիսի 7-0 հաշիվ գրանցվեց նաեւ Հռոմում: Այստեղ աչքի ընկավ ռուս լեգեոնական Դմիտրի Ալենիչեւը, որը հեթ-տրիկի հեղինակ դարձավ:

Այս տուրում շատ հաճախ գրանցվեց 3-0 արդյունքը: Այդպիսի հաշվով «Կայզերսլաուտերնը» հաղթեց «Կիլմառնոկին»: Ընդ որում, շոտլանդացիների դարպասը մեկ գոլ խփեց Յուրի Ջորկաեֆը: Շոտլանդական մեկ թիմ եւս՝ «Սենթ Ջոնը», պարտություն կրեց 0-3 հաշվով («Մոնակոյից»): Ֆրանսիացիների կազմում աչքի ընկան Տրեզեգեն եւ Սիմոնեն (2):

Հետաքրքիր պայքարում ընթացավ շվեյցարական «Լոզանի» եւ իսպանական «Սելտայի» հանդիպումը: Դաշտի տերերը խաղը շահում էին 3-0 հաշվով, եւ թվում էր, թե նրանք իրենց խոշոր առավելությունը կպահպանեն: Սակայն Վիգոյի ֆուտբոլիստներն ակտիվացան եւ երկու անգամ գրավեցին շվեյցարացիների դարպասը: Քիչ էր մնում «Սելտան» հավասարեցներ հաշիվը, բայց ժամանակը չբավականացրեց:

Ֆուտբոլային աշխարհում, թերեւս, աննախադեպ իրադարձություն տեղի ունեցավ: Իտալիայում կայանալիք խաղից առաջ ռուս մրցավարների խմբակը՝ Սերգեյ Խուսայինով, Սերգեյ Մարտինով, Պավել Գինզբուրգ, Ֆիզուլին Էրզիմանով, զրկվեց մրցամարտը վարելու իրավունքից: Պատճառը... Նրանց հարբած լինելն էր: Իհարկե, նրանց ավելի խիստ պատիժ է սպասում, իսկ առայժմ վայ-մրցավարներից մեկը հայտարարել է, որ դա սադրանք էր...

«Զենիթ» (Ռուսաստան)-«Բոլոնյա» (Իտալիա)՝	0-3
«Լոնգբյու» (Դանիա)-«Լոկոմոտիվ» (Մ., Ռուսաստան)՝	1-2
«Լոկոմոտիվ» (Թբ., Վրաստան)-ՊԱՕԿ (Հունաստան)՝	0-7
«Տոտենհեմ» (Անգլիա)-«Զիմբրու» (Մոլդովա)՝	3-0
«Վեսթ Հեմ» (Անգլիա)-«Օսիեկ» (Խորվաթիա)՝	3-0
«Մոնակո» (Ֆրանսիա)-«Սենթ Ջոն» (Շոտլանդիա)՝	3-0
«Մաքքաբի» (Թ.-Ա., Իսրայել)-«Լանս» (Ֆրանսիա)՝	2-2
«Այաքս» (Հոլանդիա)-«Դուկլա» (Սլովակիա)՝	6-1
ԲԿՄԱ (Բուլղարիա)-«Նյուքասլ» (Անգլիա)՝	0-2
«Օմոնիա» (Կիպրոս)-«Յուվենտուս» (Իտալիա)՝	2-5
«Պարմա» (Իտալիա)-«Կրիվբաս» (Ուկրաինա)՝	3-2
«Ռոմա» (Իտալիա)-«Վիտորիա Սետուբալ» (Պորտուգալիա)՝	7-0
«Բոդե Գլիմտ» (Նորվեգիա)-«Վերդեր» (Գերմանիա)՝	0-5
«Կայզերսլաուտերն» (Գերմանիա)-«Կիլմառնոկ» (Շոտլանդիա)՝	3-0
«Իոնիկոս» (Հունաստան)-«Նանտ» (Ֆրանսիա)՝	1-3
«Սիգմա» (Չեխիա)-«Մալյորկա» (Իսպանիա)՝	1-3
«Ատլետիկո» (Իսպանիա)-«Անկարագյուջու» (Թուրքիա)՝	3-0
«Լոզան» (Շվեյցարիա)-«Սելտա» (Իսպանիա)՝	3-2
ՀԻԿ (Ֆինլանդիա)-«Լիոն» (Ֆրանսիա)՝	0-1
«Պարտիզան» (Հարավսլավիա)-«Լիդս» (Անգլիա)՝	1-3
«Ցրվենա Զվեզդա» (Հարավսլավիա)-«Մոնպելյե» (Ֆրանսիա)՝	0-1
«Վոլֆսբուրգ» (Գերմանիա)-«Դեբրեցեն» (Հունգարիա)՝	2-0
«Ստյաուա» (Ռումինիա)-ԼԱՍԿ (Ավստրիա)՝	2-0
«Ստաբեկ» (Նորվեգիա)-«Լա Կորունյա» (Իսպանիա)՝	1-0
«Ուդինեզե» (Իտալիա)-«Օլբորգ» (Դանիա)՝	1-0
«Վիկինգ» (Նորվեգիա)-«Սպորտինգ» (Պորտուգալիա)՝	3-0
«Բենֆիկա» (Պորտուգալիա)-«Դինամո» (Ռումինիա)՝	0-1

Ֆեդերացիայի գավաթի համար

Այսօր եւ վաղը կանցկացվի կանանց թենիսի աշխարհի ոչ պաշտոնական թիմային առաջնության՝ Ֆեդերացիայի գավաթի խաղարկության եզրափակիչ մրցախաղը: ԱՄՆ-ի հավաքականը կընդունի Ռուսաստանի ընտրանուն: Իհարկե, անհամեմատ բարձր են ամերիկուհիների հնարավորությունները: Նրանց թիմը հանդես է գալու ուժեղագույն կազմով՝ Լինդսեյ Դեւենպորտ, Վենուս եւ Սերենա Ուիլյամսներ, Մոնիկա Սելեշ: Համաշխարհային դասակարգման ցուցակում նրանք զբաղեցնում են 2-5-րդ տեղերը: Ռուս թենիսիստուհիներից լավագույնը՝ Ելենա Լիխովցեւան, այդ ցուցակում 17-րդն է: Շատ ավելի համեստ տեղեր են զբաղեցնում Ելենա Դեմենտեւան, Տատյանա Պանովան եւ Ելենա Մակարովան:

Առանց փոփոխությունների

«Վուելտա» բազմօրյա հեծանվավազքի 11-րդ փուլով սկսվեց Պիրենեյան եռօրյան: Լեռնային այդ փուլում, որի երկարությունը 201 կմ էր, հաղթեց իտալացի Դանիելո Նարդելլոն: Դժվարին մրցատարածությունը նա հաղթահարեց 5 ժամ 1 րոպե 37 վայրկյանում: Առաջատարների եռյակում փոփոխություն տեղի չունեցավ: Հեծանվավազքը կրկին գլխավորում է Աբրահամ Օլանոն (Իսպանիա), իսկ երկրորդ ու երրորդ տեղերում են Յան Ուլրիխը (Գերմանիա) եւ Պավել Տոնկովը (Ռուսաստան):

Intermotor Armenia JV CJSC
General distributor for DaimlerChrysler in Armenia

ԱՆՎՃԱՐ
ԴԻԱԳՆՈՍՏԻԿ ՍՏՈՒԳՈՒՄ
ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ
ՄԱՍՆԱԳԵՏԻ ԿՈՂՄԻՑ

20.09.99 մինչև 07.10.99:

Ինտերմոտոր Արմենիա ՓԲԸ

Հանրապետության 5բ
Հեռ. 58-12-75, ֆաքս 56-51-79

FREE
DIAGNOSTIC INSPECTION
BY OUR
GERMAN SPECIALIST

All the Mercedes-Benz car owners (passenger and off-road cars, commercial vehicles, trucks, minibuses and buses) are invited to our maintenance garage for a free computerized diagnostic inspection of your car, which will be carried out by our specialist from Germany

from 20.09.99 until 07.10.99.

Please call our office at below mentioned number every day except Sunday from 09:00 until 18:00 and on Saturday from 09:00 until 13:00 to arrange an appointment for your car's free inspection.

Intermotor Armenia JV CJSC
General Distributor for DaimlerChrysler in Armenia

Hanrapetutyan St. 5b
Tel.: 58-12-75, fax: 56-51-79

Mercedes-Benz
The Future of the Automobile

digitised by A.R.A.R.@

HSBC-Ի ՆՈՐ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԸ ԱՐԴԵՆ ԳՈՐԾՈՒՄ Է ԿՈՄԻՏԱՍ ՊՈՂՈՏԱՅՈՒՄ

✓ Ճիշտ

X Սխալ

? Հարց

Պատասխան

HSBC. Սա անկասկած խորհրդանշում է, որ Դուք գերծ անենք առաջնակարգ ֆինանսական ծառայություններ մատուցող համաշխարհային կազմակերպության հետ:

Մենք գործում ենք ավելի քան 130 տարի, աշխարհի 79 երկրներում և տարածքներում սպասարկելով առավել քան 20 միլիոն հաճախորդների:

Սրանք լոկ թվեր են, սակայն դրանց հետևում կանգնած են մեր ազնվությունն ու գործին նվիրվածությունը, որոնց իրավացիորեն Դուք կարող եք վստահել:

Աշխարհի ցանկացած անկյունում, Ձեր կյանքի ցանկացած հատվածում, HSBC-ն միշտ Ձեզ հետ կլինի:

HSBC

ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՁԵՐ ԱՇԽԱՐՀԸ

Պատրաստված է Էյչ-Էս-Բի-Սի Բանկ Հայաստանի ՓԲԸ-ի կողմից

ՄԱՔՍՖԻԼԴ

հագուստի խանութները

Սեպտեմբերի 15-ից

հայտարարում են

Զեղչ` մինչև 40%

Հասցեն`

Թումանյան 28 / Աբովյան 20

Հեռ. 562840

Աբովյան 46

Հեռ. 526589

Տիգրան Մեծ 46

Հեռ. 574331

«Ազգ» օրաթերթի բաժանորդագրություն

Անհատական բաժանորդագրություն

~~2400~~

2000 դրամ

Եռամսյա բաժանորդագրություն

~~6300~~

5000 դրամ

Վեցամսյա բաժանորդագրություն

~~12600~~

9000 դրամ

ARMENTEL

Ի գիտություն բոլոր բաժանորդների

Մին-Վոդիին hաւկացված նոր տարածքային միջխաղախային «879» կոդի կապակցությամբ 1999 թ. սեպտեմբերի 15-ից ստիպ են ունենալու ներքնիհամար խաղամների և օրցանների կոդերի փոփոխություններ

Տարածք	Քաղաքներ	Նոր համարահավաքման կարգը
Մին-Վոդի	Մին-Վոդի	00+7+879+22XXXXX
	Ժելեզնովոդսկ	00+7+879+32XXXXX
	Պյատիգորսկ	00+7+879+33XXXXX
	Եսսենտուկի	00+7+879+34XXXXX հնգանիշ ԱՀԿ
		00+7+879+3XXXXX վեցանիշ ԱՀԿ
879	Լերմոնտով	00+7+879+35XXXXX
	Կիսլովոդսկ	00+7+879+37XXXXX
	Նովոպավլովսկ	00+7+879+38XXXXX
	Գորգիևսկ	00+7+879+51XXXXX
	Եսսենտուկսկայա	00+7+879+61XXXXX
	Կուրսկայա	00+7+879+64XXXXX

«Արմենտել» ՓԲ Հասարակության հետ կապերի բաժին

18 սեպտեմբեր

ՀԹ

10.00 Հայլուր
10.15 Կարճամետրաժ կինոնկար «Ի. րինկայի օրագիրը»
10.30 Մուլտֆիլմ «Մխալված կիթառը»
10.40 Մարդը և բնությունը
11.05 Մուլտ
11.35 Կինոնկար երեխաների համար «Օկեն և նրա ավխարհը»
13.15 Արամ Խաչատրյանը յոթ տասնամյակներում
13.45 Գ/Ֆ «Կոելինգնկտե հարսանիքը»
16.00 Մարզաշխարհ
16.30 Ռուբիկոն
17.00 Հայլուր
17.20 Արեգ
17.50 Կինոնկար երեխաների համար «Կախարդական գիշեր»
19.00 Խորան լույս
19.10 Հավատամք
19.30 Հեռուստասերիալ «Կրծեր»
20.00 Կարծիք
20.25 Կամուրջ «Մեր Ամերիկայում»
21.00 Հայլուր
21.40 Զինուժ
22.15 Քոհեմ
22.55 Ինչ կա չկա
23.25 Գ/Ֆ «Իմն անխս»
00.00 Հայլուր
00.15 Ֆիլմի շարունակությունը

Մշակույթ

19.00 Մուլտիպլիկացիոն ֆիլմ «Վտանգավոր փիճակ»
19.10 «Նախանձի անատոմիա»
19.50 «Մի կտավի պատմություն». Մարտիրոս Սարյան
20.30 Լրաբեր
21.05 «Երաժշտական Ամերիկա». Նոր Օռլեան
22.05 Միրեգէլ գմիմեանս
22.20 Ֆիլմ-օպերա «Տրավիատա»
00.25 Լրաբեր

Ար

11.00 «Ինչպես հասնել կատարելության». շեյփինգ Սինդի Քրոուֆորդի հետ
12.00 Տոմար
14.00 Ոչ նշանավոր մարդկանց կյանքը
14.15 Հրապարակ
14.30, 19.10 Մուլտֆիլմ
15.20 Վ/Ֆ «Սառցոյա մայրի վրա»
16.15 Գ/Ֆ «Միրելի աստված»
18.00 Հծային
18.25 21-րդ մոսկովյան միջազգային փառատոն «Ալեն Դելոնը և ուրիշները»
18.55 Սամուլի խոսնակ
19.50 Գ/Ֆ «Թևավոր ուղևորները»
21.10 Չոցինկ
21.30, 23.30, 2.30 Մուրհանդակ
21.50 Երաժշտական վերհուշ
22.15 Հեշտագին
23.05 Ռսկե արինգ
24.00 Անդորր
00.05 Երաժշտական դադար
00.10 Մուլ սենյակ
00.30 Գ/Ֆ «Փոխարինում»

ՕՌՏ

8.30 Գ/Ֆ «Կորած պատվոգիրը»
9.45 Մուլտսերանս «Աղմկալի նախարկություն»
10.00 Հոգևոր հովվի խոսքը. մեսրոպոլիտ Կիրիլ
10.15 Տնային գրադարան
16.00 Նորություններ
16.15 Ինչպես է դա եղել. 1964 թ. Տագանկայի թատրոնի ծնունդը
17.00 Կոստյալի ողբերգությունները. Դինա Դուրբին
17.40 Ֆուտբոլի Ռուսաստանի առաջնություն «Տորպեդո»-ԲԿՄԱ (18.50 Նորություններ)
19.55 «Եռալաշ»
20.10 Երաժշտական մեկնարկ. «Նոր ծառայությանի հույրը»
22.00 Ժամանակ
22.50 Սերիալ «Գաղտնի նյութեր»
24.25 Գ/Ֆ «Արթնացում» (դերերում Ռ. Դե Նիրո, Ռ. Ուիլյամս, ԱՄՆ, 1990 թ.)

РТР

9.00 Մուլտօրագիր
9.30 Հայրիկը, մայրիկը, ես սպորտային ընտանիք ենք
10.30 РТР-ի փոստը
11.00 Բարի լույս, երկիր
11.30 Ինչո՞ւ ենք ուժեղ
12.00 Հեռուստախաղ «Հայրուրը մեկին»
12.45 Լավ նորություններ
13.15 Ոսկե բանալի
13.30 Երգիծական օրագիր «Շարլկան»
14.00, 22.00 Լուրեր
14.20 Դաշնություն
15.00 Ռուսաս Օստը Անդրեյ Վոզնեսենսկու հետ
16.00 Թոք-շոու «Անուշ լինի»
17.05 Մուլտսերիալ «Աստերիքսի արկածները»
18.00 Ալլունա Մաստուրա
19.00 Իմ ընտանիքը
20.05 Երկու դաշնամուր
20.55 «Անշլագը» և ընկ.
22.45 Շաբաթվա ֆիլմը. Արմեն Ջիգարխանյանը, Սերգեյ Գազարովը, Լեոնիդ Կուրավլյովը «ԴԿՀ-ի գործակալները նույնպես սիրահարվում են» ֆիլմում
00.30 Օլեգ Գազմանովը «Աստղերի հրապարակում»

19 սեպտեմբեր

ՀԹ

10.05 Առավոտ լույս
10.15 Բարեւ
11.45 Շախմատ-64
12.00 Զինուժ
12.35 Մեր էկրանը
13.00 Գ/Ֆ «Կոմս Մոնտե Քրիստո»
16.00 Հեռուստապատումի տեսադարանից. Ռաֆայել Նահապետյան «Վերելակում»
17.00 Հեռուստախաղ «Ֆորտ Բոյարի բանալիները»
18.10 Արծաթե բանալի
18.40 Մուլտֆիլմ «Ճանապարհորդ գորտը»
19.00 Խաղ ու նժար
19.30 Համով զրույց
20.00 Ալուններ
20.20 Անձեռնմխելիության կանխազգացում
21.00 Օրակարգ
21.35 «Հայլուր». տեղեկատվական-վերլուծական օրագիր
21.40 Մանրամասներ
21.50 Ծիծաղի տուն
22.55 8 1/2 Գ/Ֆ «Ծովախեցգետինը»

Մշակույթ

19.00 Կինոնկար երեխաների համար «Արևա Արքայի թուրը»
20.30 «Միասին»
21.05 Միրեգէլ գմիմեանս
21.15 Պոեզի մեծավարպետություն. հաղորդումը վարում է գրող Արմեն Հարությունյանը
22.10 Մշակութային լրատու «Կիրակի»
22.40 Գեղարվեստական ֆիլմ «Տեղ զբաղեցնողները»

Ար

11.00 «Ինչպես հասնել կատարելության». շեյփինգ Սինդի Քրոուֆորդի հետ
12.00 Տոմար
14.00 Ոչ նշանավոր մարդկանց կյանքը
14.15 Հրապարակ
14.25 Սանկական էկրան. «Ագաս ոսկու»
16.00 «Անծանոթ աշխարհը ներկայացնում է. «Արեգակնային համակարգը և մոլորակները»
16.20 Հեշտագին
17.05 Գիտաստղ
17.30 Մուլտֆիլմ
19.00 Գ/Ֆ «Սաամեյրություն»
21.10 Չոցինկ
21.30 21-րդ մոսկովյան միջազգային փառատոն «Վերջնագիծ»
22.00 Խուման ալիք
22.30 «Յոթ խաչ» լրատվական-վերլուծական օրագիր
23.00 Գ/Ֆ «Աշխարհների խաչմերուկում»

ՕՌՏ

8.30 Գ/Ֆ «Ոսկե ժամացույց»
9.50 Գյուղական տեղեկատու
10.15 Ամեն ինչ հնարավոր է
10.30 Դիսնեյ-ակումբ
11.00 Նորություններ
11.15 Քանի դեռ բոլորը տանն են
11.50 Սերիալ. ընտանեկան կատակերգություն «Ալֆ»
12.25 Կոֆլույի «Անլուրջ նոթեր»
12.40 Ծառայում եմ Ռուսաստանին
13.15 Վաղորդյան աստղ
14.00 Գիտահանրամատչելի սերիալ «Նավարդա Կուստոյի թիմի բոլոր ճանապարհորդությունները»
14.50 Նկարիչ. հարսնա սիրելի
15.20 Ծիծաղի համաչափատակեր. Եվգենի Պետրոսյան
16.00 Նորություններ
16.15 Ճանապարհորդների ակումբ
17.05 Ֆուտբոլի ստուգություն
17.35 Դիսնեյ-ակումբ «Չիպն ու Դեյլը»
18.30 ՌԴՀԱ ատրիգ
19.00 «Օսանեկինո» Վլադիմիր Մեն-շով
20.00 Գ/Ֆ «Որ գոյատեւեն» (դերերում Վ. Մենշով, Ա. Ռոգենբաում, 1993 թ.)
22.00 Սերգեյ Դորենկոյի հեղինակային օրագիրը
22.55 Գ/Ֆ «Միջոն» (դերերում Դ. Լուկոգրեն, Ֆ. Ռոբերտսոն, Ռ. Լաֆորսոն, ԱՄՆ, 1998 թ.)
24.50 «Լուսամփոփ»
01.10 Գիշերային դետեկտիվ «Սալվ Համեր»

РТР

9.00 Ծառայում եմ հայրենիքին
9.30 Սանկական զվարճալի օրագիր «Գանձերի կղզին»
10.30 Հեռուստախաղ «Սանկան սուրբեր»
11.00 Բարի լույս, երկիր
11.30 «Անշլագ» և ընկ.
12.30 «Քաղաքիկ»
13.00 Ռուսական լոտո
13.40 Գրքերի աշխարհը Լեոնիդ Կուռավլյովի հետ
14.00 Լուրեր
14.20 Խորհրդարանական ժամ
15.00 Սերիալ «Օրենք և կարգեր»
16.00 Երկխոսություններ կենդանիների մասին
17.00 Հին բնակարան. 1992 թիվ (1-ին մաս)
18.00 Վավերագրական էկրան. «Մեզ ոչինչ չի ծեր կյանքը»
18.30 Դոպե. «Շապալկայան. Իւս Ռիվերի երկնաքերների գաղտնիքները»
19.00 Հայելու մոտ
19.10 «Ռոսիա» կինոդահլիճում. «Օդի արևան» (ԱՄՆ)
21.00 Հայելի
22.00 Համաշխարհային բռնցքամարտ. Գ/Ֆ «Հարինկ» (ԱՄՆ)
23.50 Ալլարա Քրիստի. Պուարո «Ողբերգություն Մարսդոն կալվածում»
00.55 «Կ-2»-ը ներկայացնում է
01.50 Հերթապահ բաժանմունք

20 սեպտեմբեր

ՀԹ

17.00 Հայլուր
17.20 «Լեգո» հեռուստամրցույթ
17.45 Մուլտֆիլմ «Եկվորը կաղամբի մեջ»
18.00 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
19.00 Ոգեղեն կյանք
19.30 Չեռագիր
20.00 Այսօր
20.25 Արտակարգ ալիք
20.35 Տունտունիկ
21.00 Հայլուր
21.40 Հեռուստակրպակ
21.45 Երգում է Գեղամ Գրիգորյանը
22.00 Կրկնվող ֆիլմերի էկրան. Գ/Ֆ «Փարիզի Աստվածամոր տաճարը»
23.40 Հենց այնպես
00.00 Հայլուր
00.15 Շախմատի երիտասարդների աշխարհի առաջնության օրագիր
00.25 Ռուբիկոն+
Արբանյակային հեռարձակմամբ
02.00 Հեռուստասերիալ «Իմ երկրորդ մայրը»

Մշակույթ

19.00 Մ/Ֆ «Լուր դա լուր»
19.10 Բնաշխարհ «Կենդանիներն էլ են կատակում»
19.35 Համերգ. Սասուն Քյո
20.05 Մարզաշխարհն անցած շաբաթ
20.30, 00.35 Լրաբեր
21.05 Սերիալ «Կարմիրն ու սեւը» (1-ին մաս)
22.00 Միրեգէլ գմիմեանս
22.15 Պաշտանակահարի ազգային 1-ին փառատոնի օրագիր
22.30 Գ/Ֆ «Աստեղային դարպասներ»

Ար

9.00 Տոմար
ավարտին Յոթ խաչ (կրկնություն)
19.00 «Չոցինկը» ներկայացնում է բնաշխարհ
19.30, 21.30, 23.30, 2.30 Մուրհանդակ
19.50 Ակնտես
20.10 Կ/Ֆ «Դպրություն ներսից»
20.30 Աստղաերգ
21.05 Չոցինկ
21.50 Գ/Ֆ «Սովորականություն»
24.00 Անդորր
0.05 Երաժշտական դադար
0.10 Գ/Ֆ «Ալյասկա»
1.55 ART VIDEO
2.10 Երաժշտական վերհուշ

ՕՌՏ

16.00 Նորություններ
16.15 Մուլտսերանս «Դե, սպասիր»
16.30 Աստղային ժամ
17.10 ...Մինչեւ 16 և բարձր
17.40 Գ/Ֆ «Շաղոտայի մանյակը» (1-ին սերիա) (դերերում Կ. Լավրով, Վ. Լեոնովով, Յու. Կուզնեցով, Ե. Սոլովեյ, 1984 թ.)
19.00 Նորություններ
19.15 Ծիծաղի համաչափատակեր. Եվգենի Պետրոսյան
19.45 Այստեղ և հիմա
20.05 Վ. Պոզների «Դիմակով մարդը»
20.45 Սերիալ «Հանուն սիրո»
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
22.40 Թերթեր
22.50 Գ/Ֆ «Վախի սարդոստայնում» (դերերում Դ. Դեներս, Դ. Գուդմեն, ԱՄՆ, 1990 թ.)
24.45 «Հայացք»
01.30 Նորություններ
01.45 Գ/Ֆ «Սերը ծխինների տակ» (դերերում Ս. Լորեն, Բ. Այվս, Է. Պերկինս, Է. Սեյմուր, 1958 թ.)

РТР

7.30-10.20 Բարի լույս, Ռուսաստան
8.00, 9.00, 10.00 Լուրեր
9.15 Հերթապահ բաժանմունք
10.20 Հումորոպատիա և առողջություն
10.30 Հեռուստահանդես «Արենա-սպորտ»
11.00 Սերիալ «Միկեղի»
11.50 Սերիալ «Մեր գաղտնիքի ամառը»
12.50 Հումորոպատիա և առողջություն
13.00 Հայելի
13.50 Հումորոպատիա և առողջություն
14.00, 18.00, 20.00, 22.00, 02.00 Լուրեր
14.20 Երկու դաշնամուր
15.10 Սերիալ «Անտոնելլա»
16.10 Սերիալ «Վայրի հրեշտակը»
17.00 Խանութ բազմոցի վրա
17.30 Մուլտսերիալ «Ծովահեններ»
18.20 Աշտարակ
18.55 Սերիալ «Կոմիսար Ռեքսը»
20.30 «Սպիտակ բուքակ» ակումբ
21.00 Ռուսական սերիա. հեռուստասերիալ «Սովորական ճակատագրեր»
22.45 Կինոյի ժամ. Իզաբել Յուպերը և Միշել Սերոն «Խաղագումարները դրված են» դետեկտիվում (Ֆրանսիա)
00.45 Հումորաերաժշտական թոք-շոու «Ժողովուրդն ուզում է իմանալ»
01.00 Հերթապահ բաժանմունք
01.15 Ակնտոտա
02.20 Խանութ բազմոցի վրա

ՍՓՅՈՒՌ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՎ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (590000), տեղեկագրով (1200 դրամ), սկավառակով (3600 դրամ), INTERNET ցանցով (www.arminco.com/spyur; spyur.acc.am; armscape.com/spyur)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան. Երևան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1120 Տպաքանակը 4000 Ստորագրված է տպագրության 17. 09. 1999 Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@